

Міністерство освіти і науки України
ВСП Інститут інноваційної освіти
«Київського національного університету будівництва і архітектури»

Затверджено

Вченою радою ВСП ІІНО КНУБА
протокол від 2019 р. № _____

Голова вченої ради

О.А.Никитюк

СИЛАБУС

Антикризовий менеджмент

Назва дисципліни

перший (бакалаврський) рівень вищої освіти)
(назва освітнього рівня)

галузь знань
спеціальність
спеціалізація
освітня програма
мова навчання

281. Публічне управління та адміністрування
281. Публічне управління та адміністрування
281. Публічне управління та адміністрування
Публічне управління та адміністрування
українська

2019

Силабус навчальної дисципліни «Антикризовий менеджмент» розроблений на підставі програми навчальної дисципліни «Антикризовий менеджмент», затвердженої на засіданні Методичної комісії (протокол від « 2 » 09 2019 р. № 3) та Вченої ради (протокол від « 12 » 09 2019 р. № 8).

Розробник Новикова І.В. д.е.н., професор, завідувач кафедри економіки та менеджменту

Затверджено на засіданні навчально-методичної комісії (протокол від « 2.09 » 2019 р. № 4).

Голова навчально - методичної комісії Новикова І.В.

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Антикризовий менеджмент» містить п'ять блоків. У блоці I «Кризи у тенденціях макро- і мікророзвитку» розглядаються причини виникнення кризи підприємств України та форми її проявлення, прояви кризи на мікрорівні. Напрямами виявлення причин і проявів кризи в економіці України обрано порушення єдності простих елементів процесу праці, яке доповнюється визначенням порушень кругообігу функціональних форм промислового капіталу. Приділено увагу виявленню економіко-історичних передумов сучасного кризового стану підприємств, економічному механізму виникнення кризового стану підприємства і впливу кризи на діяльність промислових підприємств, видам кризових ситуацій та їхнім прикметам.

II блок «Особливості українського законодавства про банкрутство і відновлення платоспроможності підприємств» присвячений огляду правового забезпечення антикризового регулювання та антикризового управління підприємством в Україні та за кордоном. Він знайомить студента з правовими, методологічними та організаційними основами антикризового управління підприємством. Надається характеристика форм та методів оздоровлення підприємств, виявляються об'єктивні обмеження масового застосування механізму банкрутства в Україні, учасники справи про банкрутство. Розкриваються методологічні основи стратегії антикризового планування та управління циклічним розвитком підприємства, концепція створення системи антикризового управління підприємством.

Блок III «Методичні основи діагностики і визначення ймовірності банкрутства суб'єктів господарювання» озброює студента методами і показниками поглибленого аналізу фінансового стану неплатоспроможних підприємств, виявлення ознак неплатоспроможності підприємства та ознак дій з приховування банкрутства, фіктивного банкрутства чи доведення до

банкрутства, а також математичними моделями прогнозування ймовірності банкрутства.

IV блок «Організаційно-економічний механізм антикризового управління підприємством» розкриває теоретичні й практичні аспекти антикризового управління підприємством, механізми стабілізації підприємства при загрозі банкрутства, тенденції антикризового управління, планування, вибір та обґрунтування стратегії реструктуризації промислових підприємств у кризовій ситуації, розробка варіантів реструктуризації, програми фінансової стабілізації.

Останній V блок «Зарубіжна практика антикризового управління» висвітлює роль держави в АКУ, узагальнює практику функціонування державних органів щодо банкрутства у зарубіжних країнах, антикризові заходи держав в умовах світової фінансової кризи з 2008 р. дотепер.

1 ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ РОБОТИ

Цілі та завдання. Метою викладання дисципліни «Антикризовий менеджмент» є ознайомлення студентів з теоретичними і практичними аспектами управління відносинами неспроможності промислових підприємств з урахуванням реалій національної економіки.

Дослідження функціонування механізму банкрутства у змішаній економіці та пошук шляхів його вдосконалення має допомогти студентам зрозуміти та набути навичок:

- визначення основних рис кризових явищ економіки України та регулювання на державному рівні відносин неспроможності суб'єктів господарювання;
- виявлення причин кризового стану підприємств України та форм його проявлення;
- аналізу чинної правової бази антикризового управління підприємством;
- впровадження методологічних основ формування стратегії антикризового управління підприємством у період реформування економіки України;
- розроблення системи діагностики й запобігання банкрутству, а також стратегій виходу з кризових ситуацій на підприємствах;
- запровадження особливих форм і методів реструктуризації підприємства;
- обґрунтування системи розробки та відбору варіантів антикризової стратегії реструктуризації підприємства;
- обґрунтування і запровадження організаційно-економічних заходів антикризового управління підприємством.

Предмет дисципліни – відносини неспроможності суб'єктів господарювання у кризовому стані і організаційно-економічний механізм АКУ підприємством.

Зв'язок з іншими дисциплінами.: для засвоєння навчального матеріалу дисципліни «Антикризовий менеджмент» студент має володіти знаннями з дисциплін «Менеджмент», «Стратегічний менеджмент», «Економіка та фінанси підприємства». Для засвоєння модуля доцільне використання інформаційної системи Internet, пакетів прикладних програм MS EXCEL, MS WORD, що входять до складу MS Office, Internet Explorer та ін.;

Методика викладання – навчальний курс базується на проведенні із студентами лекційних, практичних занять, виконанні ними самостійних творчих завдань, контрольних робіт.

Задіяні форми навчання: лекції: інформативні, аналітичні, проблемні; семінарські, практичні, дискусії, ділові ігри.

Методи навчання – методи емпіричного дослідження (спостереження, порівняння, вимірювання); абстрагування, аналіз і синтез, індукція і дедукція, моделювання; системний; критика аргументів; мозкові атаки, рольові ігри.

2 НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ.

Навчальна програма дисципліни "Антикризовий менеджмент"

Блок 1. Кризи у тенденціях макро- і мікророзвитку.

Тема 1. Криза в системі державного управління.

Поняття кризи в соціально-економічному розвитку.

Типологія криз. Закономірності і причини економічних криз. Роль держави в антикризовому управлінні. Причини світової фінансової кризи 2008-2009 рр. Системна криза державного управління. Реформи як засіб антикризового управління.

Тема 2. Причини виникнення кризи підприємств України та форми її проявлення.

Напрямами виявлення причин і проявів кризи в економіці України обрано порушення єдності простих моментів процесу праці, яке доповнюється визначенням порушень кругообігу функціональних форм промислового капіталу. На статистичних даних Держкомстата доводиться, що у виробництві порушилася єдність простих елементів процесу праці і відбулася деградація кожного з них окремо. А саме: криза процесу праці, криза предметів праці, криза засобів праці. Аналіз обігу промислового капіталу виявляє кризові явища руху всіх його функціональних форм: грошової, продуктивної, товарної.

Тема 3. Прояви кризи на мікрорівні.

За результатами аналізу наведених у літературі різних поглядів дається визначення кризового стану підприємства як сукупності ситуацій, що збільшують можливість появи неплатоспроможності підприємства, її розміри, провокують виникнення загроз із зовнішнього і внутрішнього середовища і можуть привести до банкрутства. Кризові ситуації згруповано за такими ознаками, як локалізація у певному аспекті діяльності підприємства, тривалість збереження ситуації, ступінь керованості, характер впливу на підприємство. Серед видів кризових ситуацій відзначається: криза управління, соціальна

криза, криза виробництва, інноваційна криза, криза довіри, фінансова криза. Розкриваються головні прикмети, що характеризують кризову ситуацію. Узагальнюється, що за кінцевим підсумком, кожна кризова ситуація відбивається у площині вартості і грошей, звужуючи можливості підприємства виконувати свої обов'язки перед кредиторами. Будь-яка кризова ситуація є кроком у напрямку неплатоспроможності і банкрутства. Банкрутство та його ймовірність є узагальненим вимірником негативності кожної кризової ситуації. Характеризуються поняття банкрутства та історичні витоки сучасного кризового становища підприємств України. Наводиться аналіз співвідношення між економічними кризовими явищами та сигналами про них.

Блок 2. Особливості українського законодавства про банкрутство і відновлення платоспроможності підприємств.

Тема 4. Правове забезпечення антикризового регулювання та антикризового управління підприємствами в Україні та за кордоном.

Згідно з теорією антикризового управління всі процедури, передбачені в процесі банкрутства, визначаються як антикризові процедури. Еволюція правової бази про банкрутство за часів перебування України у складі СРСР. Відродження інституту банкрутства з 1987 р. Основи інституту банкрутства в Україні та перспективи його подальшого розвитку (Закон України «Про банкрутство»). Інституціональна система антикризового управління економікою. Форми і методи оздоровлення підприємств у кризовій ситуації. Три режими процедури банкрутства: загальний, спрощений, спеціальний. Учасники справи про банкрутство, об'єктивні обмеження масового застосування механізму банкрутства.

Тема 5. Методологічні та організаційні основи антикризового управління підприємством.

Обґрунтовується застосування теоретичної конструкції контура стратегічного планування, в якому, на відміну від інших моделей, чітко

позначається місце бізнес-проектів. Воно полягає в конкретизації та підвищенні ефективності реалізації функціональних стратегій. Для виведення підприємства з кризового стану треба враховувати циклічність його розвитку як проявлення процесів індивідуального відтворення, на який впливають цикли ділової активності економіки в цілому, галузеві цикли та життєвий цикл основного продукту. Цикл розвитку підприємства тісно пов'язаний з життєвим циклом основного продукту і складає послідовну зміну стадій зростання, нестабільності та виживання, які обумовлюють відповідно свою базову стратегію розвитку підприємства.

На підставі використання методологічних основ наведено структурну схему антикризового управління підприємством, яка являє собою багатофункціональну і багатокомпонентну систему. Концепція антикризового управління акумулює в собі наукові знання і практичні методики в сфері аналізу і управління всіма господарськими процесами на підприємстві.

Внутрішні і зовнішні фактори розвитку підприємства. Можливі типи розвитку підприємства.

Використання організаційних структур управління:

- адаптуюча структура;
- структура управління, орієнтована на пошук нового або на вирішення проблем;
- структура управління, організована за принципом ринку;
- венчурні структури.

Блок 3. Методичні основи діагностики і визначення ймовірності банкрутства

Тема 6. Діагностика банкрутства.

Визначення платоспроможності підприємства на підставі даних бухгалтерського балансу. Оціночні показники для поглибленого аналізу фінансово-господарського стану неплатоспроможних підприємств та організацій. Групування показників для визначення інвестиційно-привабливих

підприємств і оцінка майнового стану, фінансової стійкості інвестованого об'єкта, оцінки ліквідності активів об'єкта; оцінки прибутковості інвестованого об'єкта, оцінки ділової активності і ринкової активності. Методичні рекомендації щодо виявлення ознак неплатоспроможності (поточної, критичної, надкритичної), а також ознак фіктивного, дійсного чи навмисного банкрутства чи доведення до банкрутства. Формування незадовільної структури балансу.

Моделі й системи показників для прогнозування банкрутства: аналітичні коефіцієнти У. Бівера, моделі Е. Альтмана, Г. Лису, Р. Таффлера, Г. Тішоу, Конана і Гольдера, Спрінгейта.

Блок 4. Організаційно-економічний механізм антикризового управління підприємством.

Тема 7. Фінансова санація неспроможних підприємств.

Економічна сутність санації підприємства. Мета і зміст фінансової санації. Форми фінансової санації. Нормативно-методичне забезпечення процесів санації в Україні. Умови фінансування санації підприємств. Внутрішні і зовнішні джерела санації підприємства. Організація менеджменту санації на підприємстві. Класична модель фінансової санації.

Тема 8. Стратегія реструктуризації в процесі антикризового управління.

Досвід реструктуризації промислових підприємств в Україні у паливно-енергетичному, машинобудівному, нафтогазовому комплексах, на підприємствах зв'язку, залізничного і авіаційного транспорту. Основні схеми реструктуризації. Послідовність проведення реструктуризації. Розкриття змісту реструктуризації. Класифікація видів реструктуризації по об'єктах, по способах проведення; сферах впливу і з точки зору фінансового стану об'єкта реструктуризації.

Розробка варіантів реструктуризації у сферах виробництва, фінансів та інвестицій. Цілі та критерії антикризової стратегії реструктуризації підприємства в кризовій ситуації. Оцінка варіантів реструктуризації.

Тема 9. Організаційно-економічні заходи антикризового управління підприємством.

Основні організаційно-економічні заходи містять стратегічне планування розвитку підприємства, програми фінансової стабілізації, інвестиційну політику в антикризовому управлінні, застосування лізингу в інвестиційній політиці підприємства, методи кредитної політики й управління дебіторською заборгованістю. Показано роль і переваги розробки і реалізації стратегій діяльності підприємства в ув'язці з концепціями життєвих циклів товару, технології, галузі і підприємства. Обґрунтовано доцільність застосування підприємствами стратегічних альтернатив – оборонної стратегії, стратегії агресивного захисту, негайного виходу з бізнесу, збирання врожаю, скорочення, глобальної економії. Відповідно до обраної стратегії поведінки підприємства визначається організаційно-управлінська структура підприємства і взаємопов'язана система постачальницько-збутової, виробничо-технологічної, інноваційної, цінової, фінансової, інвестиційної політики.

Представлено типові блоки програми фінансової стабілізації підприємства: організаційний, економічний, виробничо-технічний, інвестиційний.

Блок 5. Зарубіжна практика антикризового управління.

При вивченні зарубіжної практики антикризового управління особливе значення приділяється ролі держави в цьому процесі, у ліквідації кризових явищ, пріоритетам і обмеженням державного регулювання кризових ситуацій, засобам і механізмам цього регулювання, виявленню можливостей держави у запобіганні криз. Висвітлюються основні причини участі державних інститутів у регулюванні економіки на макро- і мікрорівнях, форми державного регулювання економічних процесів, функції держави в антикризовому

управлінні, мета, ключові елементи системи неспроможності. Міжнародні вимоги до систем неспроможності (передбачуваність, справедливість, прозорість, захист і максимізація вартості активів боржника). Пріоритетні завдання, що вирішують ефективно функціонуючі системи неспроможності. Практика функціонування державних органів з банкрутства зарубіжних країн – Австралії, Великобританії, Канади, Італії, Франції, США, Швеції. Приділяється увага причинам і наслідкам світової фінансової кризи 2008-2009 рр., виявленню сутності і видам антикризового управління за кордоном у сучасних умовах бізнесу; видам АКУ фірмою: корпоративне антикризове управління (самодіяльне АКУ, антикризовий консалтинг, АКУ під контролем кредиторів, інтегрована система управління корпоративними ризиками і кризами), формалізоване АКУ (фінансове оздоровлення, зовнішнє управління, конкурсне провадження).

2.1. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

2.1.1. Основна:

1. Закон України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом». Із змінами і доповненнями від 30 червня 1999 р. № 784-XIV // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 42-43. – Ст. 378.
2. Банкротство в Украине. Сборник нормативных актов / Ананченко А.Е. и др. – Х.: Ескада. – 2001. – 296 с.
3. Методичні рекомендації щодо виявлення ознак неплатоспроможності підприємства та ознак дій з приховування банкрутства, фіктивного банкрутства чи доведення до банкрутства. Наказ Міністерства економіки України від 19.01.2006 №14 зі змінами і доповненнями.
4. Методика аналізу фінансового стану підприємств, організацій. – Затверджено Наказом Міністерства економіки України, 2006.
5. Методика розробки планів реструктуризації державних підприємств та організацій. Затв. наказом Агентства з питань запобігання банкрутству підприємств та організацій № 73 від 2 червня 1997 р. // Методичні матеріали: Зб. – 1997. – С. 30-43. – (Б-ка журналу «Вісник податкової служби України»).
6. Методика складання бізнес-планів. Затв. наказом Агентства з питань запобігання банкрутству підприємств та організацій № 56 від 21 квітня 1997 р. // Методичні матеріали: Зб. – 1997. – С. 23-29. – (Б-ка журналу «Вісник податкової служби України»).
7. Методичні вказівки щодо проведення реструктуризації державних підприємств: Наказ Міністерства економіки від 23.01.1998 р. № 9 / / Офіційний вісник України. – 1998. – № 12. – Ст. 475.
8. Реструктуризация предприятий и компаний: Справочное пособие / И.И. Мазур, В.Д. Шапиро и др. – М.: Высш.шк., 2000. – 587 с.
9. Тітов М.І. Банкрутство: матеріально-правові та процесуальні аспекти / За наук. ред. В.М. Гайворонського. – Харків: Консул, 1997. – 189 с.

10. Фінанси підприємств: Підручник / За ред. проф. А.М. Поддєрьогіна – К.: КНЕУ, 2004. – 368 с.
11. Скібіцький О.М. Антикризисний менеджмент: Навч. посібник. – К. – ЦУЛ. – 2009. – 568 с.
12. Ситник Л.С. Організаційно-економічний механізм антикризового управління підприємством. – Донецьк: ІЕП НАН України. – 2000. – 504 с.
13. Терещенко О.О. Фінансова санація та банкрутство підприємств: Навч. посібник. – К.: КНЕУ. – 2000. – 412 с.
14. Терещенко О.О. Антикризисне фінансове управління на підприємстві. – К.: КНЕУ. – 2006. – 268 с.
15. Агентство з питань запобігання банкрутству підприємств. Методика інтегральної оцінки інвестиційної привабливості підприємств та організацій // Українська інвестиційна газета. – 1998. – №3.
16. Методика проведення поглибленого аналізу фінансово-господарського стану підприємств та організацій / Затверджена Наказом Агентства з питань запобігання банкрутству підприємств та організацій від 27.06.1997 р. №81, зареєстрована в Міністерстві юстиції України від 5.08.1997 р. за № 288/2092.
17. Про затвердження Порядку проведення досудової санації / Постанова Кабінету міністрів України №515 від 17.03.2000 р. // Офіційний вісник України. – 2000. – №12. – С. 467.
18. Череп А.В. Фінансова санація та банкрутство суб'єктів господарювання: Підручник. – К.: Кондор, 2006. – 380 с.
19. Збірник методичних рекомендацій та завдання до контрольних робіт з дисциплін спеціальності "менеджмент організацій". – Донецьк: ДонНУ, 2009. – С. 78-135.
20. Економіка підприємства. Збірник практичних задач і конкретних ситуацій: навч. посібник / за ред. С.Ф. Покропівного. – К.: КНЕУ, 1999. – 328 с.

2.1.2. Додаткова:

21. Ансофф И. Новая корпоративная стратегия. – СПб.: Изд-во «Питер», 1999. – 416 с.
22. Антикризисное управление: от банкротства – к финансовому оздоровлению / Под ред. Г.П. Иванова. – М.: Закон и право, ЮНИТИ, 1995. – 320 с.
23. Антикризисное управление: Учеб.пособие / В.Г. Крыжановский, В.И. Лапенков, В.И. Лютер и др.; Под ред. Э.С. Минаева и В.П. Панагушина. – М.: Изд-во ПРИОР, 1998. – 432 с.
24. Антикризисное управление: Учебник / Под ред. Э.М. Короткова. – М.: Инфра-М, 2000. – 432 с.
25. Булеев И.П., Брюховецкая Н.Е. Антикризисное управление предприятием. – Донецк: ИЭП НАН Украины, 1999. – 178 с.
26. Уткин Э.А. Антикризисное управление. – М.: Ассоциация авторов и издателей «Тандем», Изд-во ЭКМОС, 1997. – 400 с.
27. Чернявский А.Д. Антикризисное управление: Учеб. пособие. – К.: МАУП, 2000. – 208 с.
28. Зарубежная практика антикризисного управления: учеб. пособие / Под ред. проф. А.Н. Ряховской. – М.: Магистр; Инфра-М, 2010. – 271 с.
29. Кривов'язюк І.В. Антикризове управління підприємством: Навч. посіб. для студентів вищих навч. закладів. – К.: Кондор, 2008. – 366 с.
30. Лігоненко Л.О. Антикризове управління підприємством: теоретико-методологічні засади та практичний інструментарій. – К.: Київ. нац. торг.-екон.ун-т. – 2001. – 580 с.
31. Практика розгляду справ про банкрутство / Упоряд. Б.М. Поляков. – К.: Юридическая практика, 2006. – 336 с.
32. Поляков Б.М. Процедура банкротства в Украине: теория и практика. – Донецк: Донбасс. – 2001. – 480 с.
33. Хозяйственное право: Учебник / В.К. Мамутов, Г.Л. Знаменский, К.С. Хахулин и др.; Под ред. Мамутова В.К. – К.: Юринком Интер, 2002. – С. 524-560.

34. Федосов В., Опарін В., Львовчкін С. Фінансова реструктуризація в Україні: проблеми і напрями: Монографія / За наук. ред. В. Федосова. – К.: КНЕУ, 2002. – С. 387.
35. Фінанси підприємств: Підручник / А.М. Поддєрьогін, М.Д. Білик, Л.Д. Буряк та ін.; 6-те вид., перероб. та допов. – К.: КНЕУ, 2006. – 552 с.
36. Учет и анализ банкротств: учеб. пособие / Г.В. Федорова. – 2-е изд. стер. – М.: Омега-Л. – 2008. – 248 с.
37. Ликвидация и реорганизация предприятия. – М.: Книга сервис, 2003. – 288 с.
38. Антикризове управління: технологія процесів реструктуризації: навч. посіб. / О.І. Амоша, Л.М. Кузьменко, В.М. Ращупкіна / Донбаська національна академія будівництва та архітектури. – Макіївка. – 2008. – 400 с.
39. Ситник Л.С. Фінансовий менеджмент: Навч. посібник. – К.: ЦУЛ. – С. 349.

2.1.3. Періодичні вітчизняні та зарубіжні видання:

Журнали, статистичні довідники: "Економіка України", "Фінанси України", "Економіка та держава", "Актуальні проблеми економіки", "Економіка промисловості", "Вісник економічної науки України", "Статистичний щорічник України", "Україна у цифрах", "Регіональна економіка", "Економіст", "Цінні папери України", "Економіка і право", "Економіка промислового виробництва", "Баланс", "Економічний вісник Донбаса". Газети: "Урядовий кур'єр", "Голос України".

2.1.4. Internet-адреси сайтів:

management.com.ua – бібліотека з менеджменту
inform.od.ua – нормативні акти у сфері управління
<http://window.edu.ru> – єдине вікно доступу до освітніх ресурсів
<http://www.profibook.com.ua> – ділова література з економіки, менеджменту, реклами і маркетингу, управління персоналом, психології бізнесу, інформаційних технологій і т.д.

<http://www.airn.net> – Internet-банкінг, Internet-страхування, Internet-маркетинг, електронна комерція, міжнародний бізнес, робота на фондових ринках

<http://www.kmci.com.ua> – бізнес-рішення для розвитку підприємств, управління маркетингом і збутом, фінансовий менеджмент, управління персоналом, інформаційні технології управління персоналом, бюджетування

3. ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ (ПРАКТИЧНИХ) ЗАНЯТЬ

3.1. Програмні питання за темами

Таблиця 3.1

Номер теми	Назва теми	Питання, що розглядаються на занятті
1	2	3
<i>Блок 1. Кризи у тенденціях макро- і мікро розвитку</i>		
1.	Кризи в системі державного управління	1. Поняття "криза", "кризові явища", "Кризові ситуації", їх класифікація. 2. Причини і наслідки світової фінансової кризи 2008-2009 рр. 3. Системна криза державного управління в Україні
2.	Причини виникнення кризи підприємств України та форми її проявлення	1. Порушення єдності простих моментів процесу праці. 2. Криза капіталу в грошовій формі. 3. Криза капіталу в продуктивній формі. 4. Криза капіталу в товарній формі
3.	Прояви кризи на мікрорівні	1. Економіко-історичні передумови сучасного кризового стану підприємств. 2. Економічний механізм виникнення кризового стану підприємства. 3. Вплив кризи на діяльність промислових підприємств
<i>Змістовний модуль 2. Особливості українського законодавства про банкрутство і відновлення платоспроможності підприємств</i>		
4.	Правове забезпечення антикризового регулювання та антикризового управління підприємствами в Україні	1. Законодавча база антикризового управління підприємством. 2. Учасники справи про банкрутство. 3. Форми і методи фінансового оздоровлення підприємств у кризовому стані
5.	Методологічні та організаційні основи антикризового управління підприємством	1. Базова модель стратегічного розвитку підприємства. 2. Моделі І. Ансофа, М. Портера щодо циклічного розвитку підприємства. 3. Складові системи АКУП
<i>Змістовний модуль 3. Методичні основи діагностики і визначення ймовірності банкрутства</i>		
6.	Діагностика банкрутства	1. Аналіз фінансового стану підприємства. 2. Поглиблений аналіз фінансового стану

		<p>неплатоспроможних підприємств.</p> <p>3. Виявлення інвестиційно привабливих підприємств.</p> <p>4. Ознаки поточної, критичної, надкритичної неплатоспроможності підприємства; фіктивного банкрутства чи доведення до банкрутства по даним конкретного підприємства.</p> <p>5. Математичні моделі прогнозування ймовірності банкрутства</p>
<i>Змістовний блок 4. Організаційно-економічний механізм антикризового управління підприємством</i>		
7.	Фінансова санація неспроможних підприємств	<p>1. Методичне забезпечення процесів санації підприємств (організацій) в Україні.</p> <p>2. Методика розробки планів реструктуризації державних підприємств.</p> <p>3. Класична модель фінансової санації.</p> <p>4. Досудова санація</p>
8.	Стратегія реструктуризації в процесі антикризового управління	<p>1. Добір та обґрунтування стратегії реструктуризації промислових підприємств.</p> <p>2. Розробка варіантів реструктуризації у сферах виробництва, фінансів та інвестицій</p>
9.	Організаційно-економічні заходи антикризового управління підприємством	<p>1. Зміст і структура планів фінансової стабілізації.</p> <p>2. Управління дебіторською заборгованістю.</p> <p>3. Максимізація грошових потоків.</p> <p>4. Управління власним капіталом.</p> <p>5. Джерела фінансування програм виведення підприємств з кризового стану.</p> <p>6. Організаційні структури управління (адаптуюча; структури управління, орієнтовані на пошук нового, на вирішення проблем; структура управління організована за принципом ринку, венчурні структури).</p> <p>7. Тактичні і стратегічні заходи стабілізації фінансового стану підприємства в кризовому стані</p>
<i>Змістовний блок 5. Зарубіжна практика антикризового управління</i>		
10.	Роль держави і	1. Форми державного регулювання

	міжнародних організацій в антикризовому управлінні	<p>економічних процесів (нормативно-правове, фінансове, соціальне, екологічне, інформаційне).</p> <p>2. Система неспроможності, її ключові елементи (законодавство, судова система, система примусового виконання судових актів, державні органи щодо банкрутства, інститут фахівців).</p> <p>3. Міжнародні підходи до визначення цілей і завдань систем неспроможності.</p> <p>4. Міжнародна практика антикризового управління в Австралії, Великобританії, Канаді, Італії, Франції, США).</p>
11.	Види антикризового управління в сучасних умовах бізнесу	<p>1. Зміст антикризового управління.</p> <p>2. Корпоративне антикризове управління.</p> <p>3. Формалізоване антикризове управління.</p> <p>4. Сфери АКУ у межах окремої фірми (право, консалтингові послуги, банківська сфера, фінансова сфера, фінансовий аналіз і менеджмент)</p>
12.	Зміст і методи зарубіжного корпоративного антикризового управління	<p>1. Самодіяльне антикризове управління.</p> <p>2. Антикризовий консалтинг.</p> <p>3. Антикризове управління під контролем кредиторів.</p> <p>4. Інтегрована система корпоративного АКУ.</p>

СТРУКТУРА КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Розподіл контрольних завдань по варіантах виконується згідно з останній цифрами шифрою залікової книжки студента.

Завдання з контрольної роботи:

- 1) Завдання № 1 складається діагностики та рішення практичних задачі і ситуації.
- 2) Завдання № 2. Необхідно написання реферат по заданому плану згідно зі своїм варіантом на одне з поставлених питань, згідно зі своїм варіантом.
- 3) Практична частина – рішення задач.

Завдання № 1 Практичні задачі і ситуації

1. Продіагностуйте фінансовий стан підприємства за інформацією, що наведена у таблицях 1-4 фінансової звітності, з позиції можливого банкрутства за індексом кредитоспроможності Е. Альтмана [18, с. 357-367].

$Z = 3.3K_1 + 1.0K_2 + 0.6K_3 + 1.4K_4 + 1.2K_5$, де:

K_1 = прибуток до виплати відсотків та податків / всього актів;

K_2 = виручка від реалізації / всього актів;

K_3 = власний капітал (ринкова оцінка) / залучений капітал (балансова оцінка);

K_4 = накопичений реінвестований прибуток / всього актів;

K_5 = чистий оборотний капітал / всього актів.

2. Зробіть висновки щодо фінансового стану підприємства у попередньому і звітному роках за даними таблиць 1-4 фінансової звітності на основі методики моделі Конана і Гольдера.

$Z = 0.16X_1 - 0.22X_2 + 0.87X_3 + 0.1X_4 - 0.24X_5$, де:

X_1 = (дебіторська заборгованість + грошові кошти) / активи;

X_2 = постійний капітал / пасиви;

X_3 = фінансові затрати / виручка від реалізації;

X_4 = витрати на персонал / ПДВ;

X_5 = валовий прибуток / залучений капітал.

Z – рахунок повинен бути не більше 0.2.

3. Охарактеризуйте фінансовий стан підприємства за даними таблиць фінансової звітності 1-4 з використанням прогнозової моделі Р. Таффлера і Г. Лису.

$$Z = 0.063X_1 + 0.092X_2 + 0.057X_3 + 0.001X_4, \text{ де:}$$

X_1 = оборотні активи / активи;

X_2 = прибуток від реалізації / активи;

X_3 = нерозподілений прибуток / активи;

X_4 = власний капітал / залучений капітал.

Критичне значення цієї моделі становить 0.037.

4. Використовуючи фінансову звітність підприємства, наведену у таблицях 3-4, виконайте необхідні розрахунки економічного показника ознак поточної платоспроможності, коефіцієнтів покриття, забезпечення власними засобами, Бівера. Зробіть оцінку формування незадовільної структури балансу.

Таблиця 1

**БАЛАНС на 1 січня попереднього року
Форма №1**

Актив	Код рядка	На початок поперед- нього періоду	На кінець поперед- нього періоду
1	2	3	4
I. НЕОБОРОТНІ АКТИВИ			
Нематеріальні активи:			
залишкова вартість	010		
первісна вартість	011		
Знос	012	()	()
Незавершене будівництво	020	80.7	79.9
Основні засоби:			
залишкова вартість	030	59789.1	57374.0
первісна вартість	031	87811.2	88374.5
Знос	032	(28022.1)	(31200.5)
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	040		
інші фінансові інвестиції	045		
Довгострокова дебіторська заборгованість	050		
1	2	3	4
Відстрочені податкові активи	060		
Інші необоротні активи	070		
Усього за розділом I	080	59869.8	57453.9
II. ОБОРОТНІ АКТИВИ			
Запаси:			

виробничі запаси	100	88.5	47.2
тварини на вирощуванні та відгодівлі	110		
незавершене виробництво	120	80.7	
готова продукція	130	1.8	3.4
Товари	140	0.2	
Векселі одержані	150		
Дебіторська заборгованість за товари, роботи послуги:			
чиста реалізаційна вартість	160	1727.5	1706.4
первісна вартість	161		
резерв сумнівних боргів	162	()	()
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
з бюджетом	170	87.4	30.8
за виданими авансами	180		
з нарахованих доходів	190		
із внутрішніх розрахунків	200		
Інша поточна дебіторська заборгованість	210	241.8	203.7
Поточні фінансові інвестиції	220		
грошові кошти та їх еквіваленти:			
у національній валюті	230	5.1	10.4
в іноземній валюті	240		
Інші оборотні активи	250		
Усього за розділом II	260	2233.0	2001.9
III. ВИТРАТИ МАЙБУТНІХ ПЕРІОДІВ	270	9.8	9.4
Баланс	280	62112.6	59465.2
	Код	На	На кінець
Пасив	рядка	початок	поперед-
		нього	нього
		періоду	періоду
1	2	3	4
I. ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ			
Статутний капітал	300	187.5	187.5
Пайовий капітал	310		
Додатковий вкладений капітал	320		
Інший додатковий капітал	330	60426.5	58242.8
Резервний капітал	340		
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	350	-1400.2	-2441.9
Неоплачений капітал	360	()	()
Вилучений капітал	370	()	()
1	2	3	4
Усього за розділом I	380	59213.8	55988.4
II. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАСТУПНИХ ВИТРАТ І ПЛАТЕЖІВ			
Забезпечення виплат персоналу	400		
Інші забезпечення	410		

	415		
	416	()	()
Цільове фінансування	420	43.7	71.2
Усього за розділом II	430	43.7	71.2
III. ДОВГОСТРОКОВІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ			
Довгострокові кредити банків	440		
Інші довгострокові фінансові зобов'язання	450		
Відстрочені податкові зобов'язання	460		
Інші довгострокові зобов'язання	470		
Усього за розділом III	480		
IV. ПОТОЧНІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ			
Короткострокові кредити банків	500		
Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	510		
Векселі видані	520	234.5	234.5
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	530	1906.6	2113.4
Поточні зобов'язання за розрахунками: з одержаних авансів	540		
з бюджетом	550	198.4	227.2
з позабюджетних платежів	560	96.4	140.2
зі страхування	570	169.0	393.1
з оплати праці	580	51.6	88.0
з учасниками	590		
із внутрішніх розрахунків	600		
Інші поточні зобов'язання	610	198.6	
Усього за розділом IV	620	2855.1	209.2
V. ВИТРАТИ МАЙБУТНІХ ПЕРІОДІВ	630		3405.6
Баланс	640	62112.6	59465.2

**Звіт про фінансові результати
За попередній рік
I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ**

Стаття	Код ряд ка	На початок поперед- нього періоду	На кінець поперед нього періоду
1	2	3	4
Дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	010	2601.0	3525.0
Податок на додану вартість	015	433.3	541.8
Акцизний збір	020		
	025		
Інші вирахування з доходу	030		
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	035	2167.7	2983.2
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	040	2710.0	3002.0
Валовий:			
Прибуток	050		
Збиток	055	542.3	18.8
Інші операційні доходи	060	539.6	1111.5
Адміністративні витрати	070	221.9	212.0
Витрати на збут	080		
Інші операційні витрати	090	817.1	643.3
Фінансові результати від операційної діяльності:			
Прибуток	100		237.4
Збиток	105	1041.7	
Доход від участі в капіталі	110		
Інші фінансові доходи	120		0.9
Інші доходи	130		
Фінансові витрати	140		
Витрати від участі в капіталі	150		
Інші витрати	160		
Фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування:			
Прибуток	170		238.3
Збиток	175	1041.7	
Податок на прибуток від звичайної діяльності	180		
Фінансові результати від звичайної діяльності:			
Прибуток	190		
Збиток	195		

1	2	3	4
Надзвичайні:			
Доходи	200		
Витрати	205		
Податки з надзвичайного прибутку	210		
Чистий:			
Прибуток	220		
Збиток	225		

II. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Найменування показника	Код рядка	За звітний період	За попередній період
1	2	3	4
Матеріальні витрати	230	1269.7	1587.1
Витрати на оплату праці	240	652.4	516.0
Відрахування на соціальні заходи	250	238.4	193.5
Амортизація	260	181.3	163.2
Інші операційні витрати	270	368.2	490.2
Разом	280	2710.0	2950.0

III. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За попередній період
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	300	-	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	310	-	-
Чистий прибуток, що припадає на одну просту акцію	320	-	-
Скоригований чистий прибуток, що припадає на одну просту акцію	330	-	-
Дивіденди на одну просту акцію	340	-	-

БАЛАНС на 1 січня звітного року
Форма №1

Актив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. НЕОБОРОТНІ АКТИВИ			
Нематеріальні активи:			
залишкова вартість	010		
первісна вартість	011		
знос	012	()	()
Незавершене будівництво	020	79.9	35.6
Основні засоби:			
залишкова вартість	030	57374.0	56966.2
первісна вартість	031	88574.5	91819.8
знос	032	(31200.5)	(34853.6)
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	040		
інші фінансові інвестиції	045		
Довгострокова дебіторська заборгованість	050		
Відстрочені податкові активи	060		
Інші необоротні активи	070		
Усього за розділом I	080	57453.9	57001.8
II. ОБОРОТНІ АКТИВИ			
Запаси:			
виробничі запаси	100	47.2	37.7
тварини на вирощуванні та відгодівлі	110		
незавершене виробництво	120		
готова продукція	130	3.4	1.9
Товари	140		
Векселі одержані	150		
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги:			
чиста реалізаційна вартість	160	1706.4	1849.7
первісна вартість	161		
резерв сумнівних боргів	162	()	()
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
з бюджетом	170	30.8	6.9
за виданими авансами	180		
з нарахованих доходів	190		
із внутрішніх розрахунків	200		

1	2	3	4
Інша поточна дебіторська заборгованість	210	203.7	310.6
Поточні фінансові інвестиції	220		
грошові кошти та їх еквіваленти:			
у національній валюті	230	10.4	20.1
в іноземній валюті	240		
Інші оборотні активи	250		
Усього за розділом II	260	2001.9	2226.9
III. ВИТРАТИ МАЙБУТНІХ ПЕРІОДІВ	270	9.4	9.5
Баланс	280	59465.2	59238.8
Пасив	Код рядка	На Початок Звітнього Періоду	На кінець Звітнього періоду
1	2	3	4
I. ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ			
Статутний капітал	300	187.5	187.4
Пайовий капітал	310		
Додатковий вкладений капітал	320		
Інший додатковий капітал	330	58242.8	58012.9
Резервний капітал	340		
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	350	-2441.9	-30576
Неоплачений капітал	360	()	()
Вилучений капітал	370	()	()
Усього за розділом I	380	55988.4	55143
II. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАСТУПНИХ ВИТРАТ І ПЛАТЕЖІВ			
Забезпечення виплат персоналу	400		
Інші забезпечення	410		
	415		
	416	()	()
Цільове фінансування	420	71.2	16.8
Усього за розділом II	430	71.2	16.8
III. ДОВГОСТРОКОВІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ			
Довгострокові кредити банків	440		
Інші довгострокові фінансові зобов'язання	450		
Відстрочені податкові зобов'язання	460		
Інші довгострокові зобов'язання	470		
Усього за розділом III	480		
IV. ПОТОЧНІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ			
Короткострокові кредити банків	500		
Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	510		
1	2	3	4

Векселі видані	520	234.5	234.6
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	530	2113.4	2286
Поточні зобов'язання за розрахунками:			
з одержаних авансів	540		
з бюджетом	550	227.2	399.1
з позабюджетних платежів	560	140.2	181.5
зі страхування	570	393.1	657.1
з оплати праці	580	88.0	55.9
з учасниками	590		
із внутрішніх розрахунків	600		
Інші поточні зобов'язання	610	209.2	262.1
Усього за розділом IV	620	3405.6	4078.1
V. ВИТРАТИ МАЙБУТНІХ ПЕРІОДІВ	630		3405.6
Баланс	640	59465.2	59238.3

Таблиця 4

Звіт про фінансові результати
За звітний рік
I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код ряд ка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
Дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	010	3302.0	2601.0
Податок на додану вартість	015	(546.2)	(433.3)
Акцизний збір	020	()	()
	025	()	()
Інші вирахування з доходу	030	()	()
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	035	2755.8	2167.7
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	040	(2981.8)	(2710.0)
Валовий:			
прибуток	050		
збиток	055	(226.0)	(542.3)
Інші операційні доходи	060	(914.3)	(817.1)
Адміністративні витрати	070	(302.1)	(221.9)
Витрати на збут	080	()	()
Інші операційні витрати	090	(827.2)	539.6)

1	2	3	4
Фінансові результати від операційної діяльності:			
прибуток	100		
збиток	105	(615.2)	(1041.7)
Дохід від участі в капіталі	110		
Інші фінансові доходи	120		
Інші доходи	130		
Фінансові витрати	140	()	()
Витрати від участі в капіталі	150	()	()
Інші витрати	160	()	()
Фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування:			
прибуток	170		
збиток	175	(615.2)	(1041.7)
Податок на прибуток від звичайної діяльності	180	()	()
Фінансові результати від звичайної діяльності:			
прибуток	190		
збиток	195	()	()
Надзвичайні:			i
доходи	200		
витрати	205	()	()
Податки з надзвичайного прибутку	210	()	()
Чистий:			
прибуток	220		
збиток	225	()	()

II. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Найменування показника	Код рядка	За звітний період	За попередній період
1	2	3	4
Матеріальні витрати	230	1409.1	1269.7
Витрати на оплату праці	240	747.8	652.4
Відрахування на соціальні заходи	250	265.8	238.4
Амортизація	260	168.8	181.3
Інші операційні витрати	270	390.3	368.2
Разом	280	2981.8	2710.0

III. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За попередній період
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	300	-	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	310	-	-
Чистий прибуток, що припадає на одну просту акцію	320	-	-
Скоригований чистий прибуток, що припадає на одну просту акцію	330	-	-
Дивіденди на одну просту акцію	340	-	-

5. *Характеристика ситуації.* Акціонерна компанія «Трансенерго» виробляє та реалізує споживачам певну частину теплової та електричної енергії. Фінансове становище її господарської діяльності за звітний рік наведено в табл. 5 і 6 [20, с. 220].

Таблиця 5

БАЛАНС АТ «Трансенерго» за звітний рік

тис.грн.

Актив	Сума		Пасив	Сума	
	Почато к року	Кінець року		Почато к року	Кінець року
1	2	3	4	5	6
I. Необоротні активи			I. Власний капітал		
Основні засоби			Статутний капітал	40406	40407
залишкова вартість	15578	107993	Інший додатковий капітал	3682	89334
Спрацювання	7745	62587	Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	*	10312
первісна вартість	23323	170580	Разом по розділу I	44088	140053
Нематеріальні активи			II. Забезпечення подальших витрат і платежів		
залишкова вартість	-	4	Цільове фінансування	2440	6996

1	2	3	4	5	6
спрацювання	-	-	Разом по розділу II	2440	6996
первісна вартість	-	4	III. Довгострокові зобов'язання	-	-
Інші необоротні активи	27489	29297	Разом по розділу III	-	-
Разом по розділу I	43067	137294	IV. Поточні зобов'язання Кредиторська заборгованість	26827	60017
II. Оборотні активи			Разом по розділу IV	26827	60017
Виробничі запаси	10901	8760			
Незавершене виробництво	-	-			
Готова продукція	19	26			
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	64	34	IV. Доходи майбутніх періодів	-	-
Дебіторська заборгованість за рахунками	19282	59607			
Кошти та їхні еквіваленти	6	115			
Інші оборотні активи	16	1230			
Разом по розділу II	30288	69772	Разом по розділу V	-	-
III. Витрати майбутніх періодів	-	-			
Разом по розділу III	-	-			
Баланс	73355	207066	Баланс	73355	207066

Таблиця 6

**ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ ДІЯЛЬНОСТІ
АКЦІОНЕРНОЇ КОМПАНІЇ «ТРАНСЕНЕРГО», тис. грн.**

Показник	Сума
Виторг від реалізації продукції	109286
Податок на додану вартість	14270
Чистий виторг від реалізованої продукції	95016
Валові витрати на виробництво й реалізацію (повна собівартість) продукції	85081
Результат (прибуток) від реалізації продукції основного виробництва	9935
Результат (прибуток) від реалізації іншої продукції (послуг)	342
Доход від позареалізаційних операцій	35
Валовий прибуток (050 + 060 + 070)	10312

На підставі наведеної інформації, що характеризує господарську діяльність акціонерної компанії за звітний рік, та набутих теоретичних знань з антикризового управління:

1) визначити фінансову стабільність компанії, розрахувати групи показників, що характеризують: а) співвідношення власних і позикових коштів; б) стан обігових коштів; в) стан основних засобів;

2) зіставити розрахункові показники з їхніми рекомендованими чи критичними значеннями;

3) відокремити кілька основних показників, що найпереконливіше характеризують ступінь фінансової стабільності будь-якого виробничого підприємства взагалі та оцінюваної компанії зокрема;

4) назвати показники фінансово-господарської діяльності, які можуть цікавити потенційних кредиторів та акціонерів компанії «Трансенерго»;

5) аналітично оцінити привабливість фінансового стану акціонерної компанії «Трансенерго» для її потенційних інвесторів.

6. Характеристика ситуації. Величина дебіторської заборгованості підприємства «АВС» на початок розрахункового року становила 200 тис. грн. Підприємство-боржник обіцяє повернути борг до кінця поточного року або ж розплатитися за нього власною продукцією на суму 70 тис. грн. Фірма-посередник пропонує передати за продукцію підприємства-боржника фірмі «АВС» 18 000 компенсаційних сертифікатів вартістю 4,16 грн кожний. Номінальна ціна одного компенсаційного сертифіката на приватизаційному аукціоні – 10 грн. На найближчий приватизаційний аукціон має бути запропоновано 12 % акцій підприємства-боржника на загальну суму 180 тис. грн.

Факторинговий відділ комерційного банку «Альфа» пропонує викупити боргові зобов'язання фірми-боржника. При цьому факторинговий відсоток становить 20%. Консалтингова фірма «Довіра» вважає достатньо дієвою систему штрафних санкцій, яка дорівнювала б нормативній рентабельності продукції (проценту інфляції або середньої банківської ставки по вкладах коштів). Досягнутий рівень рентабельності продукції становить 50 %, рівень інфляції за рік – 40 %, середній банківський відсоток за грошовими вкладками – 25 % [20, с. 221].

Обґрунтуйте можливі варіанти покриття дебіторської заборгованості та вибір найкращого з них.

7. Характеристика ситуації. Господарський суд м. Києва (01030, вул. Б. Хмельницького, 44-В) за заявою Державної податкової адміністрації в Шевченківському районі м. Києва порушив справу № 17/323 про банкрутство приватного підприємства «Трипілля» (м. Київ, вул. Салютна, 11-А, розрахунковий рахунок № 644145 в АБ «Демосбанк» м. Києва, МФО 321228). Основні показники господарської діяльності ПП «Трипілля» наведено в його балансі за звітний рік (див. табл. 7) [20, с. 222].

БАЛАНС

ІІІ «Трипілля» на дату порушення справи про банкрутство, тис.грн.

Актив	Сума	Пасив	Сума
1	2	3	4
I. Необоротні активи		I. Власний капітал	
Основні засоби		Статутний капітал	2000
залишкова вартість	4000	Інший додатковий капітал	-
спрацювання	-	Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	
первісна вартість	4000	Разом по розділу I	2000
Нематеріальні активи		II. Забезпечення подальших витрат і платежів	-
залишкова вартість		Разом по розділу II	-
спрацювання		III. Довгострокові зобов'язання	-
первісна вартість		Разом по розділу III	-
Інші необоротні активи	100	IV. Поточні зобов'язання	
Разом по розділу I	4100	Короткострокові кредити банку	1000
II. Оборотні активи		Кредиторська заборгованість	3040
Виробничі запаси	1200	Поточні зобов'язання зі страхування	20
Незавершене виробництво	280	Поточні зобов'язання з оплати праці	50
Готова продукція	320	Поточні зобов'язання з бюджетом	50
1	2	3	4
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1200	Поточні зобов'язання з позабюджетних виплат	40
Дебіторська заборгованість за виданими авансами	555	Інші поточні зобов'язання	1550
Кошти та їхні еквіваленти	5	Разом по розділу IV	5750
Разом по розділу II	3560	V. Доходи майбутніх періодів	-
III. Витрати майбутніх періодів	90	Разом по розділу V	-
Разом по розділу III	90		
Баланс	7750	Баланс	7750

Банківська позика забезпечена заставою виробничих запасів підприємства. Незалежні експерти дали оцінку вартості майна підприємства «Трипілля», що подана в табл. 8. Витрати, пов'язані з веденням справи про банкрутство цього приватного підприємства, становлять 160 грн. Треба розподілити майно збанкрутілого приватного підприємства «Трипілля» між кредиторами,

дотримуючись установленної чинним законодавством черговості здійснення цієї операції. Чи вистачить оціненого експертами майна підприємства для задоволення всіх вимог кредиторів? Якою має бути ухвала господарського суду в разі повного чи неповного задоволення вимог кредиторів.

Таблиця 8

ЕКСПЕРТНЕ ОЦІНЮВАННЯ ВАРТОСТІ МАЙНА ПП «ТРИПЛЛЯ»,
тис. грн

Елементи майна	Сума
Основні засоби та інші необоротні активи	3400
Виробничі запаси	800
Незавершене виробництво	56
Готова продукція	210
Дебітори	850
Аванси видані	170
Кошти	50

8. Скласти баланс ПАТ «Ранок» станом на 31.12.2012 р. на підставі господарських операцій за грудень поточного року [39, с. 303-304]:

1. Зареєстровано ПАТ «Ранок» і оголошена відкрита підписка на акції.

Статутний капітал ПАТ «Ранок»

зареєстрований у сумі 96 500 грн.,

у складі якого:

- прості акції 175 000 шт. x 0,50 грн. = 87 500 грн.
- привілейовані акції 12 000 шт. x 0,75 грн. = 9 000 грн.

2. Засновники внесли до статутного

капіталу ПАТ «Ранок» (грн.)

- акції іншого підприємства 2 500
- матеріали 8 000
- грошові кошти 14 500

у тому числі:

на розрахунковий рахунок – 14 000

у касу 500

в обмін на 38 000 простих і 8 000 привілейованих акцій.

3. На розрахунковий рахунок надійшли кошти від продажу:

- простих акцій 52 500 шт. x 0,60 грн.
- привілейованих акцій 4 000 x 1,00 грн.

9. Використовуючи дані завдання 8 та наведені господарські операції, скласти розділ I пасиву балансу «Власний капітал» станом на 31.12.2012 р. та звіт про власний капітал ПАТ «Ранок» за 2012 рік.

10. Підприємство одержало 02.01.2012 р. в інвестбанку кредит у сумі 500 тис. грн. терміном на 5 років під 9% річних. Визначити балансову вартість залишку основного боргу та витрати по відсотках за кредит на кінець кожного року впродовж терміну кредитування.

11. На підставі наведених даних необхідно визначити потребу в готівкових коштах і обсяг додаткового фінансування для започаткування власного бізнесу. Власник має 25 тис. грн., основні засоби на суму 75 тис. грн., у тому числі устаткування – 65 тис. грн., комп'ютери – 10 тис. грн.; товарні запаси – 17,5 тис. грн.; витрати майбутніх періодів становитимуть 8,0 тис. грн.; амортизаційні відрахування – 7,5 тис. грн.; фінансові зобов'язання – 62,25 тис. грн.; собівартість виробленої продукції за квартал дорівнюватиме 172,5 тис. грн.; кредиторська заборгованість – 47,2 тис. грн.

12. Річний баланс виробничого підприємства «В» наведено в табл. 9.

Таблиця 9

БАЛАНС підприємства «В» на 31.12.2012 р.

Актив	Сума	Пасив	Сума
Необоротні активи		Власний капітал	
Основні засоби	3500	Статутний капітал	2000
Оборотні активи		Резервний капітал	1000
Запаси:		Довгострокові зобов'язання	2000
виробничі запаси	400		
незавершене виробництво	200	Поточні зобов'язання	
готова продукція	600	Короткострокові кредити банків	1000
Дебіторська заборгованість	1800	Кредиторська заборгованість	1200
Грошові кошти та їх еквіваленти	200		
Короткострокові (поточні) фінансові інвестиції	200		
Інші оборотні активи	300		
Баланс	7200	Баланс	7200

Треба:

1. Розрахувати власні оборотні кошти.

2. Розрахувати поточні фінансові потреби.

3. Визначити потенційний і реальний надлишок / дефіцит коштів.

4. Розрахувати суму необхідного короткострокового кредиту, якщо буде виявлено дефіцит коштів.

13. Засновники ПАТ «Політпром» ухвалили рішення про перетворення підприємства в закрите акціонерне товариство. Державна реєстрація підприємства, створеного в результаті реорганізації, відбулася 20 жовтня 2012 року. У завершальному балансі ПАТ «Політпром», який був складений за станом на 19 жовтня 2012 року, були вказані наступні дані на кінець звітного періоду. Фрагмент завершального бухгалтерського балансу наведено у табл. 10 [38, с. 289].

Таблиця 10

ФРАГМЕНТ ЗАВЕРШАЛЬНОГО БУХГАЛТЕРСЬКОГО БАЛАНСУ
на 19 жовтня 2012 року (тис. грн.)

АКТИВ		ПАСИВ		
	На	На	На	На кінець

	початку року	кінець звітного періоду		початку Року	звітного періоду
<i>«Необоротні активи»</i>			<i>«Власний капітал»</i>		
Основні засоби	-	21	Статутний капітал	-	100
			Додатковий капітал	-	8
<i>«Оборотні активи»</i>			Резервний капітал	-	-
Запаси		72	Нерозподілений прибуток/ непокритий збиток		(10)
ПДВ по придбаних цінностях		4	<i>Разом:</i>	-	98
Дебіторська заборгованість	-	35	<i>«Довгострокові зобов'язання»</i>		
Грошові кошти	-	10	Кредити і позики	-	13
<i>Разом:</i>		121			
			<i>«Короткострокові зобов'язання»</i>		
			Кредиторська заборгованість	-	26
			Резерви майбутніх витрат	-	5
			<i>Разом:</i>		31
РАЗОМ:	-	142	РАЗОМ:	-	142

Як бачимо з даних завершального балансу, власний капітал ПАТ «Політпром» складав 98 000 грн. (сума показників 3 розділу балансу «Капітал і резерви»). Для складення передавального акту акціонери ПАТ «Політпром» вирішили оцінити основні засоби за залишковою вартістю, а матеріально-виробничі запаси – за фактичною вартістю. Тому для складення вступного бухгалтерського балансу бухгалтер ЗАТ «Політпром» використовував дані завершального балансу. За рішенням акціонерів статутний капітал ЗАТ «Політпром» повинен дорівнювати 10 000 грн. Ця сума і указується у вступному бухгалтерському балансі ЗАТ «Політпром». Розрахувати величину чистих активів ЗАТ «Політпром» і скласти вступний бухгалтерський баланс.

14. За рішенням засновників статутний капітал повинен дорівнювати 140 тис. грн. Використовуючи дані попереднього завдання, розрахувати величину чистих активів цієї організації та відобразити її у вступному бухгалтерському балансі, співставити з розміром статутного капіталу [38, с. 288].

15. 1 серпня 2012 р. на загальних зборах учасників було ухвалено рішення про реорганізацію ТОВ «Металоіндустрія» шляхом перетворення його в закрите акціонерне товариство «Металоіндустрія». ЗАТ «Металоіндустрія» є правонаступником ТОВ «Металоіндустрія». До нього переходить майно і

зобов'язання реорганізованого підприємства. Передавальний акт ТОВ наведено у табл. 11. Термін проведення реорганізації – з 2 серпня по 30 вересня 2012 р.

Державна реєстрація ЗАТ відбулася 10 жовтня 2012 р. У період з 1 по 9 жовтня 2012 р. підприємство продовжувало вести господарську діяльність, внаслідок чого величина запасів збільшилася на 38 тис. грн., сума ПДВ по придбаних матеріальних цінностях збільшилася на 4 тис. грн., дебіторська заборгованість скоротилася на 20 тис. грн., сума грошових коштів підприємства зменшилася на 62 тис. грн., нерозподілений прибуток збільшився на 3 тис. грн., кредиторська заборгованість скоротилася на 43 тис. грн. Скласти завершальний баланс ТОВ «Металоіндустрія» на 09.10.2012 р.

Таблиця 11

ПЕРЕДАВАЛЬНИЙ АКТ
Товариства з обмеженою відповідальністю «Метало індустрія» [38]

АКТИВ		ПАСИВ	
Найменування	Сума	Найменування	Сума
«Необоротні активи»		«Власний капітал»	
Основні засоби	30	Статутний капітал	10
		Додатковий капітал	15
«Оборотні активи»		Резервний капітал	
Запаси	105	Нерозподілений прибуток	117
ПДВ по придбаних цінностях	3	Разом:	147
Дебіторська заборгованість	90	«Довгострокові зобов'язання»	
Грошові кошти	82	Кредити і позики	25
Разом:	280		
		«Короткострокові зобов'язання»	
		Кредиторська заборгованість	130
		Резерви майбутніх витрат	8
		Разом:	138
РАЗОМ:	310	РАЗОМ:	310

16.1. Визначити під яку ставку відсотків вигідніше помістити капітал в 10 млн. грош.од. на п'ять років:

- а) під просту ставку відсотків 30% річних;
- б) під складну ставку в 25% при щоквартальному нарахуванні.

16.2. Зробити оцінку реального стану дебіторської заборгованості по таким даним:

Класифікація дебіторів по термінах виникнення	Сума дебіторської заборгованості, тис.грн.	Питома вага в загальній сумі, %	Ймовірність безнадійних боргів, %	Сума безнадійних боргів, тис.грн.	Реальний розмір заборгованості, тис.грн.

заборгованості					
0- 30 днів	1000		2		
31 – 60 днів	600		4		
61- 90 днів	500		7		
91- 120 днів	100		15		
121- 150 днів	50		25		
151- 180 днів	20		50		
181- 360 днів	10		75		
Понад 360 днів	2		95		
Разом					

17.1. Знайти величину наращеної суми залежно від виду процентної ставки – простої, складної. $P=10$ тис.грoш.од., період нарахування 1, 3, 6. Величина процентної ставки – 10%.

17.2. Умови угоди: 5/20, net. 40; датування – 1 червня. Визначити останню дату оплати клієнтом для одержання знижки.

18.1. Визначити, яка реальна збитковість притаманна фінансовій операції, якщо при рівні інфляції 14% в рік капітал вкладається на один рік під номінальну ставку 8% при щомісячному нарахуванні.

18.2. Фірма має дебіторську заборгованість у розмірі 400 тис.грн. Собівартість складає в середньому 30% від ціни реалізації. Витрати на матеріально-товарні запаси – 5 % від ціни реалізації. Комісійні при продажу складають 7% від продажу. Розрахувати середні вкладення в рахунки дебіторів.

19. Ліквідаційна вартість підприємства, справа про визнання банкрутом якого розглядається в господарському суді, оцінюється в 730 млн.грoш.од. У разі реорганізації підприємства прогнозується отримання 55 млн. грoш.од. чистих грошових потоків щорічно. Середньозважена вартість капіталу підприємства складає 12% його економічної вартості. Господарський суд має намір винести ухвалу про ліквідацію підприємства. Чи буде таке рішення господарського суду правильним?

20. Ліквідаційна вартість виробничого підприємства складає 430 млн. грoш.од. Прогнозований середньорічний грошовий потік дорівнює 54 млн. грoш.од. Середньозважена вартість капіталу підприємства – 12% його економічної вартості. Прийняти рішення про доцільність його ліквідації або реорганізації.

22. Ліквідаційна вартість підприємства, справа про визнання банкрутом якого розглядається в господарському суді, оцінена в 530 млн. грoш.од. У разі реорганізації підприємства прогнозується отримання 50 млн. грoш.од. чистих грошових потоків щорічно. Середньозважена вартість капіталу підприємства складає 10% його економічної вартості. Господарський суд має намір винести

ухвалу про ліквідацію підприємства. Чи буде таке рішення суду правильним з фінансової точки зору?

23. Впровадження заходів операційної реструктуризації приведе до скорочення тривалості виробничого циклу на 20%. На скільки відсотків зросте обсяг реалізації при незмінній величині оборотних коштів?

24. Визначити оптову ціну підприємства в умовах зростання собівартості із зовнішніх причин, які не залежать від діяльності підприємства

оказники	Варіанти			
	I	II	III	IV
Собівартість базова (C_1), грн.	1000	1000	1000	1000
Прибуток (Π_1), грн.	100	300	500	1000
ΔC , грн.	300	300	300	300

25. Визначити темп приросту загального обсягу і структуру (%) виробництва товарів народного споживання в прогнозованому році:

Товари народного споживання (ТНС)	Структура виробництва ТНС в базовому році, %	Темп приросту виробництва ТНС в прогнозованому році порівняно з базисним, %	Структура виробництва ТНС в прогнозованому році, %
Продовольчі	50	5	
Непродовольчі	43	-5	
Вино-горілчані вироби	7	0	
Всього	100		100

26. Розроблені 3 нові техпроцеси автоматизації виробництва з метою підвищення конкурентоспроможності продукції, що має попит на ринку. Вихідні дані:

Показники	I	II	III
Річний випуск продукції, тис.шт.	520	800	1000
Собівартість од. продукції, грн.	8,2	8,0	7,5
Капітальні вкладення, тис.грн.	3500	4000	5500

Період розробки, створення і освоєння техпроцесів триває 4 роки. Розрахувати економічну ефективність капітальних вкладень з виявленням якнайкращого варіанту. Розподіл КВ по роках (тис.грн.)

Роки	I	II	III
1	500	600	1000
2	800	1000	1500
3	1500	1800	1600
4	700	600	1400
	3500	4000	5500

27. Нормативний термін служби основних фондів, придбаних підприємством за планом технічного переозброєння для забезпечення конкурентоспроможності продукції, 20 років. Ліквідаційна вартість 4%. Визначити норму амортизаційних відрахувань, якщо відомо, що відрахування на реновацію і капремонта однакові.

28. Керівництво заводу «Авто-КС» ухвалило рішення про необхідність підвищення рівня спеціалізації заводу шляхом зняття з виробництва продукції, що не відповідає його профілю і розширення профільної продукції.

Показник	До спеціалізації	Після спеціалізації
Річний випуск, шт.	40000	42000
Собівартість одного виробу, грн.	50	40
Ціна виробу, грн.	55,5	55,5
Питомі капітальні вкладення, грн.	130	160,4
Транспортні витрати по доставці одиниці продукції споживачу, грн.	8,0	11,6
Профільна продукція за рік, тис.грн.	1300	1864

Нормативний коефіцієнт ефективності капітальних вкладень 0,15 ($E_n=0,15$). Провідний фахівець аналітичної служби заводу має обґрунтувати перепрофілювання підприємства через визначення: коефіцієнту ефективності капітальних вкладень; річного економічного ефекту від проведення спеціалізації; зміну рівня спеціалізації.

29. Визначити, який з варіантів технічного переозброєння заводу в процесі операційної реструктуризації, є ефективним. Вихідні дані:

Показники	Роки технічного переозброєння			
	1	2	3	4
1 варіант: абсолютна сума капітальних вкладень, млн. грош.од.	10	20	30	40
2 варіант: абсолютна сума капітальних вкладень, млн. грош.од.	40	30	20	10
Коефіцієнт приведення за фактором часу	1,33	1,21	1,1	1,0

За розрахунковий рік – рік завершення технічного переозброєння.

30. Для відновлення платоспроможності підприємства розроблена стратегія економії витрат. Розрахувати зниження собівартості товарної продукції у відсотках за рахунок зростання продуктивності праці і зниження норм витрати основних матеріалів, а також загальну зміну собівартості в %.

Показники	Значення показника
Планове зростання продуктивності праці	5%
Планове зростання середньої заробітної платні	2%
Планове зниження норм на основні матеріали	3%
Питома вага заробітної платні в собівартості продукції	20%
Питома вага основних матеріалів	60%

31. Обсяг продаж в базовому році склав 40 млн. грн. Тривалість 1 обороту 45 днів. Відповідно до заходів санації в плановому періоді необхідно скоротити оборотні кошти на 10%, а обсяг продаж має залишатися без змін. Зробити висновок, за рахунок чого можливо залишити об'єм продажів без змін?

32. Знайти необхідний обсяг фінансових коштів, що інвестуються в плановому періоді в дебіторську заборгованість. Вихідні дані:

Показники	Звітний рік	Плановий рік
Обсяг реалізації продукції з наданням товарного кредиту, тис.грн	2800	3000
Залишки готової продукції на складі підприємства на кінець року, тис.грн.	300	200
Питома вага собівартості продукції в ціні, %	70	75
Середній період надання кредиту оптовим покупцям, днів	40	40
Середній період прострочення платежів по кредиту, днів	20	20

33. З метою збільшення власних коштів підприємства в кризовому стані необхідно обґрунтувати вибір методу нарахування амортизації устаткування, початкова вартість якого – 60 тис.грн.. термін служби 5 років. Норма амортизації методом залишку, що знижується, збільшена в 2 рази в порівнянні з нормою при рівномірному нарахуванні амортизації.

34. Керівництво підприємства планує збільшити виручку від реалізації на 10%. Основні показники поточного року: виручка від реалізації – 40 млн.грн., змінні витрати – 19 млн.грн., постійні витрати – 10 млн.грн. Визначити суму прибутку, яку одержить підприємство при новій виручці (період необхідно вважати релевантним).

35. Забезпечення платоспроможності підприємства досягається за рахунок прискорення оборотності оборотних коштів. Залишок оборотних коштів на підприємстві складає по кварталах I – 36 тис.грн., II – 35,5; III – 37; IV – 34 тис.грн. Річний обсяг виробництва 175 тис.грн. На скільки днів необхідно збільшити швидкість обігу оборотних коштів, щоб середньорічний залишок їх був на рівні IV кварталу.

36. У механічному цеху заводу намічене провадження заходів операційної реструктуризації, які вплинуть на зниження витрат на виробництво. Здійснення їх знайшло відображення в завданнях по підвищенню продуктивності праці, зростанню зарплати, економії витрати матеріалів. Необхідно визначити зниження собівартості продукції на плановий період по статтях витрат і в цілому. Зміна витрат по статтях витрат (у % до звітного періоду):

1.	На основні матеріали	-4
2.	На паливо	- 2
3.	Продуктивність праці робітника	+10
4.	На з/плату виробничого робітника	+5

5.	На утримання та експлуатацію устаткування	+3
6.	Загальноцехові витрати	-2
7.	Загальнозаводські витрати (загальногосподарські)	-3
8.	Позавиробничі (комерційні) витрати	+1
9.	Обсяг виробництва	+6

Структура собівартості продукції за звітний період (%):

1.	Основні матеріали	-42
2.	Паливо	-3
3.	З/плата основних виробничих робітників	-24,5
4.	Витрати на утримання та експлуатацію обладнання	-12,5
5.	Загальновиробничі витрати	-9
6.	Загальнозаводські витрати	-6
7.	Позавиробничі витрати	-3

37. Для обґрунтування цінової стратегії антикризового управління підприємством необхідно оцінити планову виробничу і повну собівартість виробу. Вихідні дані: витрати на основні матеріали на виріб – 180 грн., поворотні відходи складають 48 грн., основна заробітна платня виробничих робітників – 152 грн., додаткова – 10% від основної, єдиний соціальний внесок 36, 78%. Витрати на утримання та експлуатацію машин і устаткування в калькуляції 63,36 грн., загальноцехові витрати за рік – 750 тис.грн., загальногосподарські – 1 млн.грн. Заробітна платня виробничих робітників в плані по труду за рік 1200 тис.грн., комерційні витрати 2% від виробничої собівартості.

38. На виробничому підприємстві розроблено декілька варіантів прогностичного балансу, основні показники якого наведено в таблиці 12.

Таблиця 12

Прогностичний баланс виробничого підприємства, тис.грн.од.

Стаття	Варіант прогнозу		
	I	II	III
Актив			
I. Необоротні активи	15200	15200	15200
II. Оборотні активи			
Грошові кошти та їх еквіваленти:			
в національній валюті	26120	26120	26120
в іноземній валюті	6840	6840	6840
III. Витрати майбутніх періодів	-	-	-
Баланс	48160	48160	48160
Пасив			
I. Власний капітал	26780	29790	27240
II. Забезпечення наступних витрат і платежів	-	-	-
III. Довгострокові зобов'язання	4600	4600	4600
IV. Поточні зобов'язання	16780	13770	16320
V. Доходи майбутніх періодів	-	-	-

Баланс	48160	48160	48160
--------	-------	-------	-------

На підставі даних прогностичного балансу визначити ймовірність банкрутства підприємства з використанням двофакторної моделі його прогнозування

$$z = -0,3877 - 1,0736k_{л} + 0,579q_{пк}$$

де $k_{л}$ – коефіцієнт поточної ліквідності активів; $q_{пк}$ – частка позикових коштів у загальному обсязі пасиву.

39. Загальний виторг підприємства має досягнути у процесі здійснення заходів плану санації 6,8 млн.грн., а валові витрати на виробництво реалізованої продукції складуть 6000 тис.грн. Сума чистого прибутку, що спрямовується на відновлення платоспроможності підприємства, має скласти 630 тис.грн. Оцінити рівень достатності прибутку для самофінансування здійснення заходів фінансового оздоровлення підприємства у звітному році.

4. ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Таблиця 5.1

4.1. Види самостійної роботи студентів

Назва теми	Види та форми СРС	Питання, які вивчаються студентами самостійно	Форми контролю та звітності
1	2	3	4
<i>Змістовний модуль 1. Кризи у тенденціях макро- і мікро розвитку</i>			
1. Кризи в системі державного управління	Огляд рекомендованих літературних джерел, пошук додаткових поточних джерел інформації за поставленими питаннями, підготовка до співбесіди	Поняття кризи в соціально-економічному розвитку. Типологія криз. Закономірність і причини економічних криз. Причини світової фінансової кризи 2008-2009 рр. Механізм державної влади і кризи в системі управління. Системна криза державного управління в Україні. Державні органи управління з питань банкрутства. Функції й завдання державних органів в регулюванні кризового стану підприємств	Співбесіда з викладачем. Підготовка до іспиту.
2. Причини виникнення кризи підприємств України та форми її проявлення	Вивчення тексту лекції. Складання таблиць щодо проявів кризи функціональних форм промислового капіталу за даними Держкомстату України	Порушення єдності простих моментів процесу праці. Криза капіталу в грошовій формі. Криза капіталу в продуктивній формі. криза капіталу в товарній формі.	Підготовка повідомлення на семінарському занятті. Перевірка виконання завдання. Підготовка рефератів.

3. Прояви кризи на мікрорівні	Встановлення історичних передумов кризового стану вітчизняних підприємств на прикладі окремого підприємства. Показати вплив кризи на фінансовий стан і результати діяльності	Економіко-історичні передумови сучасного кризового стану підприємств. Економічний механізм виникнення кризового стану підприємства. Вплив кризи на діяльність промислових підприємств.	Підготовка повідомлення, реферату, наукових тез на конференцію. Підготовка до іспиту.
Змістовний модуль 2. Особливості українського законодавства про банкрутство і відновлення платоспроможності підприємств			
4. Правове забезпечення антикризового регулювання та антикризового управління підприємствами в Україні	Вивчення законодавства з питань банкрутства, форм і методів оздоровлення підприємств. Вивчення матеріалу лекції.	<p>Правові основи антикризового управління.</p> <p>1. Законодавство України, яке регламентує питання банкрутства підприємств і організацій, суміжні галузі права.</p> <p>2. Сутність і ознаки підприємств, визнаних боржниками або банкрутами:</p> <ul style="list-style-type: none"> - підстави провадження справи про банкрутство; - інтереси боржників і кредиторів; - процесуальні норми і правила. <p>Правові основи антикризового управління.</p> <p>1. Позасудові процедури у справах про банкрутство.</p> <p>2. Загальна схема процедури банкрутства:</p>	Участь в обговоренні питань на семінарському занятті.

		<ul style="list-style-type: none"> - роль і дії боржників і кредиторів; - роль і функції розпорядників майна, інших учасників антикризових процедур банкрутства; - основні документи, що необхідні при порушенні справи про банкрутство. <p>Ліквідація підприємства.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Процедура визначення підприємства-боржника банкрутом. 2. Утримання боргів і черговість їхнього погашення. 3. Склад і механізм створення ліквідаційної комісії. 4. Права, повноваження й обов'язки членів ліквідаційної комісії. 5. Взаємодія членів ліквідаційної комісії з банкрутом, кредиторами, судом, власником майна й органом, уповноваженим управляти майном. 6. Порядок реалізації (відчуженості) майна підприємств-банкрутів, його документальне оформлення. 7. Рішення правових і соціальних питань робітників. 	
5. Методологічні та організаційні основи антикризового управління підприємством	Вивчення тексту лекції, основної та додаткової літератури	<ol style="list-style-type: none"> 1. Базова модель стратегічного планування Гарвардської школи бізнесу. Моделі Г. Стейнера, І. Ансоффа, О.М. Петрова. 2. Галузевий цикл за М. Портером, І. 	Підготовка до іспиту. Співбесіда, індивідуально-консультаційна робота.

		<p>Ансоффом. Стадії циклічного розвитку підприємства.</p> <p>3. Матриця стратегічних альтернатив і базові стратегії зростання, стабілізації, виживання.</p> <p>4. Фактори розвитку підприємства.</p> <p>5. Система АКУ підприємством.</p> <p>6. Організаційно-економічний механізм АКУ</p>	
<i>Змістовний модуль 3. Методичні основи діагностики і визначення ймовірності банкрутства</i>			
6. Діагностика банкрутства	<p>Вивчення тексту лекції, нормативно-методичної літератури. За даними окремого підприємства здійснити оцінку ознак кризового стану та ймовірності банкрутства</p>	<p>1. Ціль і задачі діагностики банкрутства підприємства.</p> <p>2. Методика проведення поглибленого аналізу фінансово-господарського стану неплатоспроможного підприємства.</p> <p>3. На основі балансу підприємства розрахувати окремі показники і зробити висновки щодо подальшого розвитку аналізованого підприємства.</p> <p>4. Критерії і фактори кризового стану підприємства.</p> <p>Характеристика кризового стану підприємства, формування незадовільної структури балансу</p>	<p>Оцінка фінансового стану конкретного підприємства.</p> <p>Повідомлення на практичному занятті.</p> <p>Перевірка завдання.</p>
<i>Змістовний модуль 4. Організаційно-економічний механізм антикризового управління підприємством</i>			
7. Фінансова санація неспроможних підприємств	<p>Вивчення тексту лекції і методичного забезпечення фінансового</p>	<p><i>Правові основи санації неплатоспроможних підприємств і організацій.</i></p> <p>1. Підстави і порядок прийняття рішення</p>	<p>Перевірка виконаного завдання. Участь в обговоренні питань на практичному завданні.</p>

	оздоровлення підприємств у кризовому стані	<p>про санацію.</p> <p>2. Роль і функції санаторів підприємств у процесі санації.</p> <p>3. Етапи проведення санації підприємства.</p> <p>Наслідки та оцінка ефективності санації підприємства.</p> <p>1. Характеристика можливих наслідків санації підприємства.</p> <p>Оцінка ефективності санації підприємства.</p>	Підготовка до модульного контролю.
8. Стратегія реструктуризації в процесі антикризового управління	Вивчення тексту лекції та науково-методичного апарату здійснення реструктуризації. Пошук прикладів фінансового оздоровлення підприємств через реструктуризацію. Визначення недоліків	<p>Правові основи реструктуризації неплатоспроможних підприємств і організацій у напрямку виведення їх із кризи.</p> <p>1. Реструктуризація боргів.</p> <p>2. Реорганізація організаційно-управлінської структури неплатоспроможного підприємства.</p> <p>3. Процедури організації (виділення) нових підприємств.</p> <p>Порядок реалізації (відчуження) майна підприємств-боржників.</p>	Участь в обговоренні проблемних питань у процесі реструктуризації підприємств. Перевірка конспекту лекцій
9. Організаційно-економічні заходи антикризового управління підприємством	Вивчення тексту лекції, основної і додаткової літератури з АКУ, фінансового менеджменту, Економіки підприємства, Інвестиційного	<p>Організаційно-виробничий менеджмент або управління підприємством в умовах кризи.</p> <p>1. Життєвий цикл підприємства.</p> <p>2. Стратегія й оперативні заходи по подоланню кризи підприємства.</p> <p>3. «Криза збуту» і «Криза постачання», шляхи їхнього подолання.</p>	Перевірка виконання завдання. Обговорення проблемних питань антикризового менеджменту. Розробка пропозицій з виведення окремого підприємства з кризового стану та їх

	менеджменту, стратегії і тактики управління підприємствами	Організаційно-економічні заходи антикризового управління підприємством. 1. Стратегічне планування розвитку підприємства. 2. Програми фінансової стабілізації підприємств. Інвестиційна політика в антикризовому управлінні підприємством.	обґрунтування
Змістовний модуль 5. Зарубіжна практика антикризового управління			
10. Роль держави і міжнародних організацій в антикризовому управлінні	Вивчення тексту лекції, ознайомлення з основною і додатковою літературою	1. Основні тенденції світового розвитку та їх вплив на форми і методи АКУ. 2. Функції держави в антикризовому регулюванні економічних процесів. Мета державного АКУ. 3. Основні вимоги до систем неспроможності держав на сучасному етапі. 4. Функції комісії з корпоративних справ Австралії, Великобританії, Канади, США, Швеції. 5. Роль саморегульованих організацій арбітражних керуючих за рубежом.	Обговорення питань теми на семінарському занятті. Індивідуально-консультаційна робота. Підготовка рефератів, тез на науковій конференції.
11. Види антикризового управління в сучасних умовах бізнесу	Вивчення тексту лекції і рекомендованої літератури	Скласти схеми щодо змісту АКУ, видів АКУ фірми, сфер АКУ. Визначити відмітні особливості корпоративного АКУ. Основні види АКУ у процедурах неспроможності. Обґрунтуйте доцільність віднесення продажу проблемної фірми новому	Перевірка виконання завдання. Підготовка до іспиту

		власнику до АКУ	
12. Зміст і методи зарубіжного корпоративного антикризового управління		Сутність методики SHORTS та етапи проведення АКУ під контролем кредиторів. Передумови інтегрування методів АКУ і управління ризиками. Основні риси інтегрованої системи управління ризиками і кризами	Перевірка виконання завдання. Участь в обговоренні питань на семінарському занятті

Завдання № 2.

Проблема 1. Ознаки кризового стану підприємства.

Питання.

1. Поняття і фази фінансової кризи на підприємстві.
2. Критерії і фактори кризового стану.
3. Характеристика заходів по виходу підприємства із кризового стану.

Завдання. Пошук шляхів вирішення проблемних питань.

Проблема 2. Банкрутство підприємства та методи його запобігання.

Питання.

1. Поняття банкрутства підприємств.
2. Зміст, функції Закону «Про банкрутство».
3. Порядок ліквідації підприємств.
4. Методи запобігання банкрутству.

Завдання. Слід підготуватися до обговорення проблемних питань. По даній темі слід ретельно опрацювати Закон України «Про банкрутство».

Проблема 3. Типові моделі виходу підприємства із кризового стану та запобігання банкрутству.

Питання.

1. Сутність типових моделей виходу підприємства із кризового стану та запобігання банкрутству.
2. Методи вибору оптимальної моделі виходу із кризового стану.

Завдання. Слід підготуватися до обговорення проблемних питань.

Проблема 4. Сутність та зміст санації підприємства.

Питання.

1. Сутність фінансової санації підприємства.
2. Зміст проекту фінансового оздоровлення підприємства.
3. Санація шляхом реорганізації (реструктуризації).
4. Фінансова санація на ухвалу арбітражного суду.

Завдання. Слід підготуватися до обговорення проблемних питань. По даній темі слід ретельно опрацювати Закон України «Про банкрутство», Положення про порядок проведення санації державних підприємств та методику розробки планів реструктуризації державних підприємств та організацій.

Проблема 5. Необхідність та порядок проведення санаційного аудиту.

Питання.

1. Сутність, необхідність, мета і характерні риси санаційного аудиту.
2. Характеристика джерел інформації для проведення санаційного аудиту.
3. Сутність і порядок проведення аналізу фінансового стану підприємства.
4. Зміст аналізу виробничо-господарської діяльності.
5. Значення і використання висновків санаційного аудиту.

Завдання.

Слід підготуватися до обговорення проблемних питань, попередньо опрацювати Методику проведення поглибленого аналізу фінансово-господарського стану неплатоспроможних підприємств та організацій.

На основі балансів підприємств вирахувати окремі показники і зробити певні висновки щодо подальшого розвитку аналізованих підприємств.

Проблема 6. Фінансові джерела санації підприємств.

Питання.

1. Внутрішні джерела фінансової стабілізації.
2. Фінансове оздоровлення із залученням ресурсів власників підприємства.
3. Зміст фінансової участі кредиторів у фінансовому оздоровленні боржника.
4. Зміст фінансової участі персоналу в санації підприємства.
5. Характеристика методів державної санаційної підтримки підприємств в Україні та в інших країнах.

Завдання.

Слід підготуватися до обговорення проблемних питань, попередньо ретельно опрацювати законодавчі та нормативні акти з цієї теми.

Проблема 7. Економічні основи й умови антикризового управління.

Питання.

1. Аналіз фінансового стану підприємства (на прикладі конкретного підприємства):
 - аналіз валюти балансу і його структури;
 - аналіз джерел власних коштів;
 - аналіз структури кредиторської заборгованості.

Проблема 8. Ринковий підхід до оцінки чинного підприємства.

Питання.

1. Оцінка майна:
 - ціль і принципи оцінки;
 - методи оцінки;
 - види вартості;
 - основні етапи оцінки.
2. Визначення дисконтних ставок і коефіцієнтів капіталізації.
3. Оцінка грошових потоків підприємства.

Проблема 9. Оцінка активів підприємства.

Питання.

1. Визначення та класифікація активів.
2. База оцінки активів (історична і поточна собівартість, вартість реалізації, теперішня вартість).
3. Склад, оцінка та відображення у балансі оборотних активів.

Проблема 10. Інвестиційна діяльність в умовах трансформації форм власності.

Питання.

1. Методологія розробки інвестиційної стратегії.
2. Джерела фінансування інвестицій в умовах обмежених ресурсів (фінансових, виробничих).
3. Аналіз ризиків і розробка інвестиційних підприємницьких проектів.

Проблема 11. Антикризова маркетингова стратегія.

Питання.

1. Зміст, функції і механізм маркетингу.

2. Маркетингова політика, яку проводять у процесі реструктуризації підприємства.
3. Комплекс маркетингу в бізнес-плані підприємства.
4. Розробка підприємницької концепції (розробка плану і заходів концепції, оцінка системи збуту продукції підприємства, перспективи одержання прибутку).

Проблема 12. Ознаки кризового стану підприємства.

Питання.

1. Критерії і чинники кризового стану підприємства.
2. Характеристика кризового стану підприємства.
3. Методи запобігання банкрутства.

Проблема 13. Управління персоналом у кризовому стані.

Питання.

1. Стратегія поведінки антикризового керуючого.
2. Раціональна кадрова політика в умовах системної кризи.

Проблема 14. Необхідність і порядок проведення санаційного аудита.

Питання.

1. Характеристика джерел інформації для проведення санаційного аудита (діагностика банкрутства).
2. Сутність і порядок проведення аналізу фінансового стану підприємства.
3. Приклад розрахунку основних показників фінансового стану конкретного підприємства.

Проблема 15. Моделі виходу підприємства з кризового стану.

Питання.

1. Сутність типових моделей виходу з кризи.
2. Методи вибору оптимальної моделі виходу з кризи.
3. Схема типових методів виходу з кризи.

Проблема 16. Банкрутство підприємств.

Питання.

1. Причини і наслідки.
2. Процедура банкрутства.
3. Ліквідація підприємства.

Проблема 17. Виникнення ворожих поглинань.

Питання.

1. Основні ознаки загрози атаки рейдерів.
2. Головна ціль пошуку інформації про структуру компанії, акціонерів, менеджмент, активи і партнерів.
3. Фактори ризику для підприємств, які можуть стати об'єктом нападу з боку рейдерів.

Проблема 18. Ефективний захист від недружнього поглинання організацій.

Питання.

1. Заходи оперативного управління власними активами.
2. Використання закритих пайових інвестиційних фондів для передачі активів організації.

3. Ретельний моніторинг ситуації навколо організації.
4. Аналіз факторів, пов'язаних з діяльністю організації.

Проблема 19. Особливості провадження процедур банкрутства містоутворюючих організацій.

Питання.

1. Поняття містоутворюючого підприємства.
2. Учасники справи про банкрутство.
3. Затвердження кандидатури антикризового керуючого.
4. Продаж підприємства містоутворюючої організації.

Проблема 20. Антикризова інвестиційна політика.

Питання.

1. Взаємозв'язок і відмінності між тактичними і стратегічними інвестиційними рішеннями.
2. Визначення ефективності державних антикризових інвестиційних рішень.
3. Основні етапи розробки державної антикризової інвестиційної стратегії.

4.3. Питання для самоконтролю

1. Теоретичні основи діагностики банкрутства, етапи діагностики кризи.
2. Аналіз фінансового стану підприємства, його особливості, цілі й завдання.
3. Класифікація методів фінансового аналізу.
4. Характеристики фінансового стану підприємства.
5. Бухгалтерська звітність як основна інформаційна база фінансової діагностики.
6. Вимоги до інформації у фінансовій звітності.
7. Моделі діагностики кризового стану підприємства.
8. Система показників, застосовуваних для оцінки фінансового стану підприємства.
9. Показники платоспроможності, ліквідності й фінансової стабільності підприємства.
10. Показники рентабельності й ділової активності.
11. Вітчизняні й закордонні моделі оцінки ймовірності банкрутства.
12. Поняття санації, типи санаційних заходів.
13. Цілі й варіанти проведення санації.
14. Заходи щодо відновлення платоспроможності боржника.
15. Класична модель санації.
16. Аналіз поточного фінансового стану і прогноз роботи підприємства.
17. Ліквідаційні процедури.
18. Стратегічні й тактичні цілі санації.
19. Програма й проект санації.
20. План фінансового оздоровлення підприємства, його функції й принципи складання.

21. Основні розділи плану фінансового оздоровлення підприємства.
22. Етапи фінансової стабілізації
23. Стратегії й тактики фінансової стабілізації.
24. Захисна тактика фінансової стабілізації.
25. Наступальна тактика фінансової стабілізації.
26. Операційний механізм фінансової стабілізації.
27. Тактичний механізм фінансової стабілізації.
28. Стратегічний механізм фінансової стабілізації.
29. Система банкрутства в Україні, принципи функціонування.
30. Державні органи з питань банкрутства.
31. Законодавча база банкрутства в Україні.
32. Підстава і порядок надання заяви про банкрутство.
33. Затвердження поновлення справи про банкрутство.
34. Підготовче засідання господарського суду.
35. Попереднє засідання, проведення зборів кредиторів.
36. Визнання боржника банкрутом.
37. Процедури банкрутства.
38. Стадії банкрутства.
39. Форми фінансування підприємств.
40. Альтернативна санація.
41. Двоступінчата санація.
42. Санація із залученням і без залучення капіталу.
43. Цілі й методи збільшення статутного фонду.
44. Цілі й методи зменшення статутного фонду.
45. Форми санації підприємств.
46. Санація, спрямована на реорганізацію боргу.
47. Санація, спрямована на реорганізацію підприємства.
48. Санація балансу.
49. Деномінація й конверсія акцій.
50. Реструктуризація підприємства, її види.
51. Санація, спрямована на укрупнення підприємства.
52. Санація, спрямована на розукрупнення підприємства.
53. Санація, спрямована на перетворення підприємства.

**Карта самостійної роботи студентів з навчальної дисципліни
"Антикризовий менеджмент"**

Види самостійної роботи	Планові терміни виконання	Форми контролю та звітності	Максимальна кількість балів
1. <i>Обов'язкові</i>			
1.1. Підготовка до поточних аудиторних занять	Впродовж семестру	Опрацювання теоретичних засад лекційного матеріалу. Опрацювання окремих питань, передбачених для самостійного опрацювання. Підготовка доповідей, рефератів, кросвордів та схем за визначеними темами. Систематизація вивченого матеріалу перед написанням модулів	10
1.2. Пошуково-аналітична робота	Строк здачі модульного контролю	Огляд додаткової літератури	5
Разом балів за обов'язкові види СРС			15
2. <i>Вибіркові</i>			
2.1. Пошуково-аналітична робота	За графіком проведення конференцій, конкурсів	Участь у науково-дослідній роботі з представленням роботи на конференціях і конкурсах	10
Разом балів за вибіркові види СРС			10
Всього балів за СРС за семестр			25

**Карта самостійної роботи з навчальної дисципліни
"Антикризовий менеджмент"**

Види самостійної роботи	Планові терміни виконання	Форми контролю та звітності	Максимальна кількість балів
Заочна форма навчання			
1. Обов'язкові			
Пошук та огляд літературних джерел, підготовка конспекту лекцій	Впродовж семестру	1.1. Складання конспекту лекцій за темами 1, 3, 7, 10	6
Пошук та огляд літературних джерел, виконання креативного завдання	Впродовж семестру	Виконання індивідуального завдання: виявлення кризових явищ функціонування промислового капіталу промислових підприємств; впливу світової економічної кризи на діяльність підприємств; розрахунок математичних моделей вірогідності виникнення кризи на підприємстві; розробка плану фінансової стабілізації підприємства у кризовому стані; навести приклади організації менеджменту санації підприємств; за даними фінансової звітності оцінити ступінь кризового стану підприємства	4
Разом балів за вибіркові види СРС			10
2. Вибіркові			
Підготовка доповіді на наукову конференцію студентів та молодих вчених за проблематикою навчальної	За графіком проведення конференцій	2.1. Наукова робота студента – участь у наукових студентських конференціях, конкурсах, олімпіадах, підготовка наукових публікацій (тез) і	5

дисципліни		наукових докладів за проблемами логістики	
Разом балів за вибіркові види СРС			5
Всього балів за СРС			15

6. ОРГАНІЗАЦІЯ ПОТОЧНОГО, МОДУЛЬНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

6.1. Система оцінювання знань студентів з дисципліни "Антикризовий менеджмент"

Поточний контроль:

- усне опитування;
- тестування;
- виконання розрахункових завдань;
- розв'язання практичних завдань;
- розв'язання ситуаційних завдань;

Модульний контроль: письмова контрольна робота.

Підсумковий контроль: іспит.

Система оцінювання знань студентів з навчальної дисципліни "Антикризовий менеджмент" складається з оцінок за види робіт:

відвідування лекційних, семінарських (лабораторних) занять;

- виконання студентом організаційно-навчальної роботи в аудиторії: усні відповіді з кожної теми курсу, контрольні завдання (тести; практичні, розрахункові, ситуаційні завдання);

- виконання самостійної роботи;

- виконання завдань модульних контролів наприкінці залікових модулів;

іспит з навчальної дисципліни "Антикризовий менеджмент"

Форми самостійної роботи: опрацювання теоретичних основ АКУ прослуханого лекційного матеріалу; вивчення основної, додаткової літератури, Інтернет-сайтів; складання бібліографії досліджуваної проблеми; вивчення окремих тем або питань, що передбачені для самостійного опрацювання; підготовка до виступу на семінарських заняттях; вирішування ситуаційних, практичних та розрахункових завдань; написання рефератів, есе, доповідей; підготовка аналітичних таблиць, матеріалів для графічних диктантів; складання кросвордів, глосаріїв, структурно-логічних схем.

Критерії оцінки: Розподіл балів за видами робіт наведено у табл. 6.1, 6.2, 6.3.

Таблиця 6.1

Денна форма навчання, форма контролю - іспит

Поточний контроль (max 50 балів)				Підсумковий контроль - іспит	Загальна кількість балів
Організаційно- навчальна робота студента в аудиторії	Індивідуальна робота студента	Самостійна робота	Контроль знань за 2 модулями		
1	2	3	4	5	6
5 балів	5 балів	15 балів	25 балів	50 балів	100 балів

Таблиця 6.2

Заочна форма навчання, форма контролю - іспит

Поточний контроль (max 50 балів)				Підсумкови й контроль - іспит (max 50 балів)	ВСЬОГ О (max 100 балів)
Організаційно -навчальна робота студента в аудиторії	Індивідуально - консультативн а робота сту- дента	Самостійна робота	Контрольна робота (при плануванні в навчальному плані) або інший вид роботи [19, с.78-135]		
присутність - 5 балів ; виконання практичних завдань в ау- диторії на семінарах (тести, задачі, кейси) - 10 балів	- відвідування консультацій та з'ясування складних питань курсу - 5 балів	Конспект питань курсу, що пропонуютьс я лектором для самостійного вивчення – 15 балів	написання контрольної роботи (якщо є в навч. плані) або реферат, есе або розрахунков і задачі -15 балів	50	100

Таблиця 6.3

Критерії оцінювання знань студентів

Критерії рівня компетенції студента	Бал за шкалою		
	ДонНУ	націо- нальною	ECTS
Студент глибоко і в повному обсязі засвоїв програмний матеріал, грамотно, логічно його викладає в усній та письмовій формах. Знає рекомендовану літературу, проявляє творчий підхід і правильно обґрунтовує прийняті рішення, добре володіє різносторонніми вміннями та навичками при вирішенні практичних завдань	91 -100	5	A 90-100
Студент знає програмний матеріал, грамотно і за суттю викладає його в усній або письмовій формі, допускає незначні неточності в трактовці понять та категорій. При цьому він володіє необхідними вміннями та навичками	81-90	4	B 80-89
	71-80		C 70-79

при вирішенні практичних завдань			
Студент знає тільки основний програмний матеріал, допускає неточності, недостатньо чітко формулює основні поняття, непослідовний в викладені матеріалу в усній або письмовій формі. При цьому слабо володіє вміннями та навичками при вирішенні практичних завдань	61-70	3	D 60-69
	51-60		E 50-59
Студент не знає основної частини програмного матеріалу. Допускає принципіальні помилки в доказах, трактовці понять та категорій, показує низьку культуру знань, не володіє основними вміннями та навичками при вирішенні практичних завдань	31-50	2 (з можливістю повторної здачі іспиту)	FX 30-49

Структура екзаменаційного білету.

Для перевірки набутих теоретичних знань кожний білет має два теоретичних питання і тестове завдання. Для контролю уміння застосовувати теорію для вирішення практичних завдань і ситуацій включено дві задачі.

Розподіл балів по екзаменаційному білету:

Вірно вирішена задача – 10 балів (2 x 10 = 20)

тести і теоретичні питання по 10 балів (3 x 10 = 30)

Усього – 50 балів

Критерії оцінювання питань підсумкового контролю:

45-59 бал. Відмінно (A) – заслуговує відповідь студента і повному обсязі програмного теоретичного матеріалу і вірно вирішення задач.

40-44 бал. Добре (B) – студент грамотно викладає програмний матеріал, показує навички вирішення практичних завдань, але допускає деякі незначні неточності, що не спотворює економічний зміст відповіді на питання.

35-39 бал. Добре (C) – програмні питання викладено достатньо повно, можливі незначні неточності, але є помилки у впровадженні теорії для вирішення практичних завдань.

30-34 бал. Задовільно (D) – теоретичні питання викладено не в повному обсязі, є помилки при розв'язанні задач.

25-29 бал. Задовільно (E) – теорія викладається нечітко, є прогалини знань теоретичного матеріалу, практичні завдання в основному вирішуються вірно.

24-0 бал. Незадовільно (FX) – допускаються принципові помилки у трактовці основних понять і економічних категорій, немає навичок вирішення задач.

6.2. Зразок типових завдань з поточного контролю

6.2.1. Тестові завдання

Тест 1. Під звітним періодом для виявлення ознак неплатоспроможності та банкрутства при порушенні справи про банкрутство розуміють:

- А) Час порушення справи про банкрутство;
- Б) Початок і кінець кварталу, що передував поданню заяви про банкрутство;
- В) Динаміку певних періодів;
- Г) Поточний рік.

Тест 2. Неплатоспроможність підприємства визначається як:

- А) неспроможність виконати після настання встановленого строку їх сплати грошові зобов'язання перед кредиторами, а також щодо сплати податків і зборів не інакше як через відновлення платоспроможності;
- Б) визнана господарським судом неспроможність боржника відновити свою платоспроможність та задовольнити вимоги кредиторів не інакше як через застосування ліквідаційної процедури.

6.2.2. Практичні завдання

1. На підставі вибіркового показників (табл. 6.2.1) одного із підприємств хлібопродуктової галузі, проти якого порушено справу про банкрутство від 12.06.2010 р. і Постановою Арбітражного (господарського) суду від 22.03.2011 р. почата процедура ліквідації протягом 12 місяців (до 22.03.2012 р.), провести оцінку його фінансового стану та виявити ознаки неплатоспроможності дій, з приховування банкрутства, фіктивного банкрутства чи доведення до банкрутства.

Таблиця 6.2.1

Вибіркові показники діяльності підприємства ПАТ "Бахмутський коровай"

Найменування показників	Код рядка стандарту	На початку звітної періоду на 01.01.2010 р.	На кінець звітної періоду 01.03.2010 р.
1	2	3	4
Актив балансу			
I. Необоротні активи	080	2696,0	2634,5
Незавершене будівництво	020	145,0	212,4
Первісна вартість основних засобів	031	4165,0	4084,4
Знос основних засобів	032	1695,0	1738,3
Довгострокові фінансові інвестиції:	040		

У капіталі інших підприємств			
Інші фінансові інвестиції	045		
Довгострокова дебіторська заборгованість	050	81,0	76,0
Інші необоротні активи	070		
II. Оборотні активи	260	1382,8	1827,3
Запаси, у тому числі виробничі	100	377,0	425,9
Незавершене виробництво	120	57,0	55,7
Готова продукція	130	4,0	6,1
Товари	140	16,0	9,2
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	160	478,0	539,7
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	170	4,0	83,3
Інша поточна дебіторська заборгованість (сума)	180-210	50,8	34,2
Поточні фінансові інвестиції	220		
Грошові кошти та їх еквіваленти в національній валюті	230	105,0	132,3
В іноземній валюті	240		
Інші оборотні активи	250	291,0	540,9
III. Витрати майбутніх періодів	270	79,2	78,4
Баланс	280	4158,0	4540,2
Пасив балансу			
I. Власний капітал	380	2376,8	2375,3
Статутний капітал	300	222,0	222,0
Додатковий вкладений капітал	320	2276,6	2279,1
Резервний капітал	340		
Нерозподілений прибуток (збиток)	350,360	-121,8	-125,8

II. Забезпечення майбутніх витрат і платежів	430	156,9	156,9
У тому числі виплат персоналу	400		
Цільове фінансування	420	156,9	156,9
III. Довгострокові зобов'язання	480		
Довгострокові кредити банків	440		
Довгострокові фінансові зобов'язання	450		
IV. Поточні зобов'язання	620	1624	2008,0
Короткострокові кредити банків	500	289,0	-
Векселі видані	520		
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	530	732,0	1437,3
Поточні зобов'язання за рахунками: з одержаних авансів	540		-
З бюджетом	550	79,0	28,9
З позабюджетних платежів	560, 570	78,0	27,9
З оплати праці	580	130,0	172,0
З учасниками	590		
Інші поточні зобов'язання	610	316,0	296,9
V. Доходи майбутніх періодів	630		
Баланс	640	4158,0	4540,2
Фінансові результати			
Періоди		На 01.04.2010	01.07.2010
Чистий дохід (виручка)		2118	5360,1
У тому числі від товарообмінних операцій	Статистичний звіт		
1	2	3	4
Собівартість реалізованої продукції	040	1856	4488,8

Прибуток від операційної діяльності	100		-	
Збиток	105	9,0	68,3	
Доход від участі в капіталі	110			
Прибуток від звичайної діяльності	170			
Збиток	175	9,0	68,3	
Податок на прибуток	180			
Чистий прибуток	220			
Збиток	225	9,0		
Матеріальні затрати	230	1575,0	4081,6	
Витрати на оплату праці	240	260,0	275,8	
відрахування на соціальні заходи	250	93,0	97,3	
Амортизація	260	62,0	34,1	
Інші операційні витрати	270	150,0	-	
Форма ¹ 1-Б-Термінова (місячна)				
Періоди		01.10.2009	01.04.2010	
Прострочена кредиторська заборгованість	Ряд 10 гр. 4	-	-	
Форма 2-КБ (квартальна)				
Періоди		01.10.2009	01.01.2010	01.04.2010
Інвестиції в основний капітал (капітальні вкладення), усього:	Ряд 10 гр. 2	111	124	13
Об'єкти виробничого призначення	Ряд 20 гр. 2	111	124	13
У тому числі за рахунок коштів державного бюджету і місцевих бюджетів	Ряд 110+120 гр. 2	-		-
Власних коштів підприємств	Ряд 130 гр. 2	111	124	13
Кошти іноземних інвесторів	Ряд 132 гр. 2	-	-	-

Розв'язок

1. Розрахунок ознак неплатоспроможності підприємства та ознак дій з приховування банкрутства, фіктивного банкрутства чи доведення до

банкрутства наведено в табл. 6.2.2 на прикладі ПАТ «Бахмутський коровай» (м. Артемівськ Донецької області), проти якого порушено справу про банкрутство від 12.06.2010 р. Постановою Арбітражного суду від 22.03.2011 р. почата процедура ліквідації протягом 12 місяців (до 22.03.2012 р.). Аналіз фінансового стану підприємства здійснено за звітні періоди – 9 місяців 2009 р., I квартал 2010 і II квартал 2010 рр.

Таблиця 6.2.2

Ознаки неплатоспроможності ПАТ

Коефіцієнти	Період				
	01.01. 2009	01.10. 2009	01.01. 2010	01.04. 2010	01.07. 2010
1. Поточна неплатоспроможність Пп, тис. грн.	-1717,0	-1607,0	-1519,0	-1875,7	-271,20
2. Критична неплатоспроможність:					
2.1. Коефіцієнт покриття	0,97	1,23	0,85	0,91	0,79
2.2. Коефіцієнт забезпечення власними засобами Кз	-1,18	-1,02	-0,23	-0,14	-0,30
3. Прибуток (збиток) +, -, тис. грн.	2174	2662	-121,8	-125,8	-1079,0

На початку та кінці звітного періоду (I квартал 2010 р.) присутні ознаки поточної неплатоспроможності, що відповідає законодавчому визначенню боржника, який не може виплатити свої грошові зобов'язання перед кредиторами, у тому числі зобов'язання по сплаті податків і зборів (обов'язкових платежів), протягом трьох місяців після настання встановленого терміну їхньої сіпати.

Тому на початку і наприкінці звітного періоду (I квартал 2010), який був перед подачею заяви про порушення справи про банкрутство, мають місце ознаки поточної неплатоспроможності, а коефіцієнт покриття Кп і коефіцієнт забезпечення власними засобами Кз наприкінці кварталу менше їхніх нормативних значень -1,5 і 0,1 відповідно. Отже, присутні ознаки критичної неплатоспроможності.

За результатами 2009 р. коефіцієнт покриття <1 і підприємство не мало прибутку. Таке його фінансове положення характеризується ознаками надкритичної неплатоспроможності, коли задоволення вимог кредиторів можливо не інакше, чим через уведення ліквідаційної процедури.

Наявність ознак надкритичної неплатоспроможності (за результатами року Кп < 1 при відсутності прибутку) відповідає фінансовому положенню боржника, коли він, відповідно до Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом», зобов'язаний звернутися в місячний термін у господарській суд із заявою про порушення процедури в справі про банкрутство, тобто, коли задоволення вимог одного чи

декількох кредиторів приведе до неможливості виконання його грошових зобов'язань у повному обсязі перед іншими кредиторами.

На початку звітного періоду (I квартал 2010 р.), що передував подачі заяви в Господарський суд про порушення процедури в справі про банкрутство, були присутні ознаки надкритичної неплатоспроможності. Отже, це може свідчити про відсутність ознак фіктивного банкрутства.

2. Використовуючи наведені у таблиці 6.2.3 показники фінансового стану державного публічного акціонерного товариства шахта "Україна" ДХК "Селидоввугілля", зробити оцінку його платоспроможності та наявності (відсутності) ознак банкрутства.

Таблиця 6.2.3

Показники фінансового стану ПАТ шахта "Україна"

№ з/п	Показники	На 01.01.11	На 01.07.11	На 01.01.13
1.	Поточна платоспроможність = ф.1 (А040 + А045+А220+А230+А240 – П620)	-36949	-41743	-59018
2.	Коефіцієнт покриття = $\frac{\text{ф.1А260}}{\text{ф.1П620}}$	0,27	0,30	0,22
3.	Коефіцієнт забезпечення власними засобами = $\frac{\text{ф.1(П380 – А080)}}{\text{ф.1А260}}$	-2,71	-2,31	-4,00
4.	Коефіцієнт Бівера = $\frac{\text{ф.2(Ф220 – Ф260)}}{\text{ф.1(П480 + П620)}}$	-0,06	-0,02	-0,04

Розв'язок

Показники фінансового стану ПАТ шахта "Україна"

№ з/п	Показники	Оптимальне значення	На 01.01.11	На 01.07.11	На 01.01.13
1.	Поточна платоспроможність = ф.1 (А040 + А045+А220+А230+А240-П620)	позитивне	-36949	-41743	-59018
2.	Коефіцієнт покриття = $\frac{\text{ф.1А260}}{\text{ф.1П620}}$	більше 1,0	0,27	0,30	0,22
3.	Коефіцієнт забезпечення власними засобами = $\frac{\text{ф.1(П380 – А080)}}{\text{ф.1А260}}$	більше 0,1	-2,71	-2,31	-4,00
4.	Коефіцієнт Бівера = $\frac{\text{ф.2(Ф220 – Ф260)}}{\text{ф.1(П480 + П620)}}$	більше 0,1	-0,06	-0,02	-0,04

Економічним показником ознак **поточної платоспроможності** при наявності простроченої кредиторської заборгованості є різниця між сумою наявних у підприємства грошових коштів, їх еквівалентів та інших високоліквідних активів і його поточних зобов'язань.

Поточною неплатоспроможністю може характеризуватися фінансовий стан будь-якого підприємства, якщо на конкретний момент суми наявних у нього коштів, високоліквідних активів недостатньо для погашення поточного боргу, що відповідає законодавчому визначенню неспроможності суб'єкта підприємницької діяльності виконати грошові зобов'язання перед кредиторами після настання встановленого строку їх сплати, у тому числі із заробітної плати, а також виконати зобов'язання щодо сплати податків і зборів (обов'язкових платежів).

Від'ємний результат алгебраїчної суми зазначених статей балансу свідчить про поточну неплатоспроможність суб'єкта підприємницької діяльності.

ПАТ ш. "Україна" за шість місяців до порушення справи про банкрутство, а також на час порушення справи має від'ємне значення показника поточної неплатоспроможності в сумі:

- на 01.01.11 р. -36949 тис грн.
- на 01.07.11 р. - 41743 тис. грн.

На час призначення арбітражного керуючого даний показник має від'ємне значення в сумі -59018 тис. грн., а за звітний період від'ємне значення дорівнює сумі -75991 тис. грн.

Важливим показником платоспроможності підприємства є **коефіцієнт покриття**, який показує скільки грошових одиниць оборотних коштів припадає на кожен грошову одиницю короткострокових зобов'язань.

Критичне значення коефіцієнта покриття дорівнює 1,0. При коефіцієнті покриття менше 1, підприємство має неліквідний баланс.

На підприємстві ПАТ шахта "Україна" цей показник дорівнює значенням, на відповідні дати звітності, які набагато нижче критичного значення коефіцієнта покриття (див. табл.). Низький рівень коефіцієнта покриття характеризує фінансовий стан підприємства ознаками надкритичною неплатоспроможністю, коли задоволення визнаних судом вимог кредиторів можливе не інакше, як через застосування ліквідаційної процедури.

Коефіцієнт забезпечення власними засобами характеризує наявність власних оборотних коштів у підприємства, необхідних для його фінансової сталості. Критичне значення показника повинне бути більше 0,1. На підприємстві ПАТ шахта "Україна" дані показники значно нижче від критичного значення цього показника (див. табл.)

З метою своєчасного виявлення тенденцій формування незадовільної структури балансу у прибутково працюючого суб'єкта підприємницької діяльності і вжиття випереджувальних заходів, спрямованих на запобігання банкрутству, проводиться систематичний експрес аналіз фінансового стану підприємства за допомогою **коефіцієнта Бівера**.

Ознакою формування незадовільної структури балансу є таке фінансове становище підприємства, у якого протягом тривалого часу (1.5 - 2 роки) коефіцієнт Бівера не перевищує 0.2, що відображає небажане скорочення частки прибутку, яка направляється на розвиток виробництва. Така тенденція в кінцевому випадку призводить до незадовільної структури балансу, коли підприємство починає працювати в борг.

Як свідчать показники вище наведеної таблиці показників фінансового стану, на протязі останніх двох років значення коефіцієнту Бівера було нижче за нуль. Таким чином показник коефіцієнта Бівера свідчить про незадовільну структуру балансу і про те, що підприємство працює в борг.

ВИСНОВКИ

Аналіз показників фінансового стану ПАТ шахта «Україна» свідчить про те, що на початку звітної періоду, що передував поданню заяви до господарського суду про порушення справи про банкрутство, підприємство мало явні ознаки неплатоспроможності. Коефіцієнт покриття був значно нижчий за одиницю при наявності збитків. Значний ріст кредиторської заборгованості сприяє подальшому зниженню цього показника. Все це свідчить про відсутність ознак фіктивного банкрутства ПАТ шахта «Україна» ДХК «Селидіввугілля».

6.3. Зразок завдання з модульного контролю

МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ № 1 з дисципліни «Антикризовий менеджмент»

Варіант 1

Контрольні питання

1. Охарактеризуйте економічну сутність показників платоспроможності, ліквідності й фінансової стабільності підприємства.
2. Наведіть приклади проявів кризи промислового капіталу у грошовій формі.

Тести.

1. Під фінансовою кризою розуміють:
 - а) загрозу неплатоспроможності підприємства;
 - б) фазу розбалансованої діяльності підприємства;
 - в) відсутність у підприємства потенціалу для успішного функціонування;
 - г) нездатність здійснювати фінансове забезпечення поточної виробничої діяльності;
 - д) усі відповіді неправильні.
2. На практиці з фінансовою кризою асоціюється:
 - а) загроза неплатоспроможності підприємства;
 - б) фаза розбалансованої діяльності підприємства;
 - в) відсутність у підприємства конкурентних переваг;
 - г) обмеженість можливостей впливу керівництва на фінансові відносини;
 - д) усі відповіді не вірні.

Задача №1

Підприємство за рік трансформувалося з фінансово нестійкого, залежного в підприємство з певним запасом фінансової стійкості. Таке перетворення дає підстави вважати його надійним та перспективним діловим партнером. Підтвердити висновок аналізом оборотності матеріальних оборотних коштів та коштів у розрахунках (табл.).

Динаміка показників оборотності [15, с. 372]

№ з/п	Показник	Минулий рік	Звітний рік
1.	Оборотність матеріальних оборотних коштів	3,4	6,2
2.	Оборотність коштів у розрахунках	11,3	18,0

Задача №2

Визначити, яке із рішень антикризового менеджера буде найбільш вигідним для підприємства.

Узяти у лізинг на 8 років основні фонди, вартість яких становить 100 тис. грн. Ставка лізингодавця з урахуванням ціни кредиту, комісійних та страхування – 10%. Виплата лізингових платежів відбувається рівними сумами двічі на рік. При експлуатації обладнання підприємство може отримати 2700 тис. грн. за весь строк оренди.

Покласти гроші у банк на тих самих умовах, тобто нарахування двічі на рік під 10% річних за складним процентом.

МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ № 2

Варіант 2

Контрольні питання

1. Охарактеризуйте методи кредитної політики підприємства.
2. Як здійснюється вибір фінансових джерел оновлення необоротних активів.

Задача №1.

Матеріально-технічна база підприємства потребує оновлення. Є два варіанти. Перший потребує реінвестування 50% прибутку, інший – 20%. У першому випадку річний темп приросту прибутку складе 8%, в іншому 3%. Яка дивідендна політика визнається за кращу для акціонерів, якщо чистий прибуток підприємства за рік дорівнюватиме 17,3 млн. грн. Прийнятна норма доходу – 17%.

Задача №2.

Підприємство розраховує на зростання вартості інвестиційного портфеля у майбутньому. Визначити реальну і номінальну вартості інвестиційного портфеля підприємства через 2 роки за умови, що сучасна вартість портфеля 300 тис. грн., щорічна ставка інфляції 10%, номінальна ставка доходності гарантована на рівні 25% річних.

Тест.

Який вид реструктуризації підприємства передбачає процеси комерціалізації та корпоратизації підприємства:

- а) управлінська;
- б) фінансова;
- в) організаційно-правова;
- г) економічна.

6.4. Перелік екзаменаційних питань з дисципліни «Антикризовий менеджмент»

1. Організаційні структури управління у рамках антикризового управління підприємством.
2. Методи прогнозування ймовірності банкрутства.
3. Законодавча база антикризового управління підприємством.
4. Діагностика банкрутства.
5. Методи кредитної політики підприємства.
6. Вибір фінансових джерел оновлення необоротних активів.
7. Управління дебіторською заборгованістю.
8. Основні завдання системи неспроможності.
9. Оптимізація середнього залишку грошових активів (модель Баумоля).
10. Пріоритетні задачі, що мають вирішувати системи неспроможності.
11. Державні органи з питань банкрутства в Австралії і Великобританії.
12. Форми оперативного регулювання середнього залишку грошових активів.
13. Державний орган з питань банкрутства Канади.
14. Характеристика самодіяльного антикризового управління.
15. Причини світової фінансової кризи 2008 року.
16. Антикризовий консалтинг.
17. Показники платоспроможності, ліквідності й фінансової стабільності підприємства.
18. Прояви кризи промислового капіталу у грошовій формі.
19. Поняття санації, типи санаційних заходів.
20. Прояви кризи промислового капіталу у продуктивній формі.
21. Показники рентабельності й ділової активності.
22. Прояви кризи промислового капіталу у товарній формі.
23. Стратегічний механізм фінансової стабілізації.
24. Методологічні основи стратегії антикризового управління розвитком підприємства.
25. Ознаки доведення підприємства до банкрутства. Покарання осіб, які скоїли навмисне банкрутство
26. Поняття реструктуризації підприємства і засоби її здійснення.
27. Види кризових ситуацій на підприємствах і визначення банкрутства.
28. Стратегічні альтернативи у рамках базових стратегій антикризового управління підприємством.
29. Ознаки поточної неплатоспроможності підприємства.
30. Формування системи антикризового управління неплатоспроможними підприємствами.
31. Ознаки фіктивного банкрутства підприємства як злочина у сфері неспроможності.
32. Формалізовані законодавством антикризові процедури.
33. Роль держави в антикризовому управлінні.
34. Антикризове управління під контролем кредиторів.
35. Служба трасі США.

36. Вітчизняний досвід реструктуризації промислових підприємств.
37. Учасники справи про банкрутство.
38. Управління запасами. Модель ЕОQ.
39. Інтегрована система корпоративного антикризового управління.
40. Наслідки світової економічної кризи 2008 р.
41. Антикризові заходи держав в умовах світової фінансової кризи.
42. Злочини у сфері банкрутства (навмисне банкрутство).
43. Зміст програм фінансової стабілізації підприємства.
44. Концепція створення системи антикризового управління підприємствами.
45. Методи обґрунтування стратегії реструктуризації підприємства.
46. Стадії циклічного розвитку підприємства в умовах змішаної економіки.
47. Форми та види реструктуризації підприємства.
48. Ціль, етапи реструктуризації підприємства і критерії виходу з кризи.
49. Організаційний блок заходів фінансової стабілізації підприємства.
50. Фактори та можливі типи розвитку підприємства.

6.5. Приклад екзаменаційного білету

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № з дисципліни «Антикризовий менеджмент»

1. Учасники справи про банкрутство.

Відповідь.

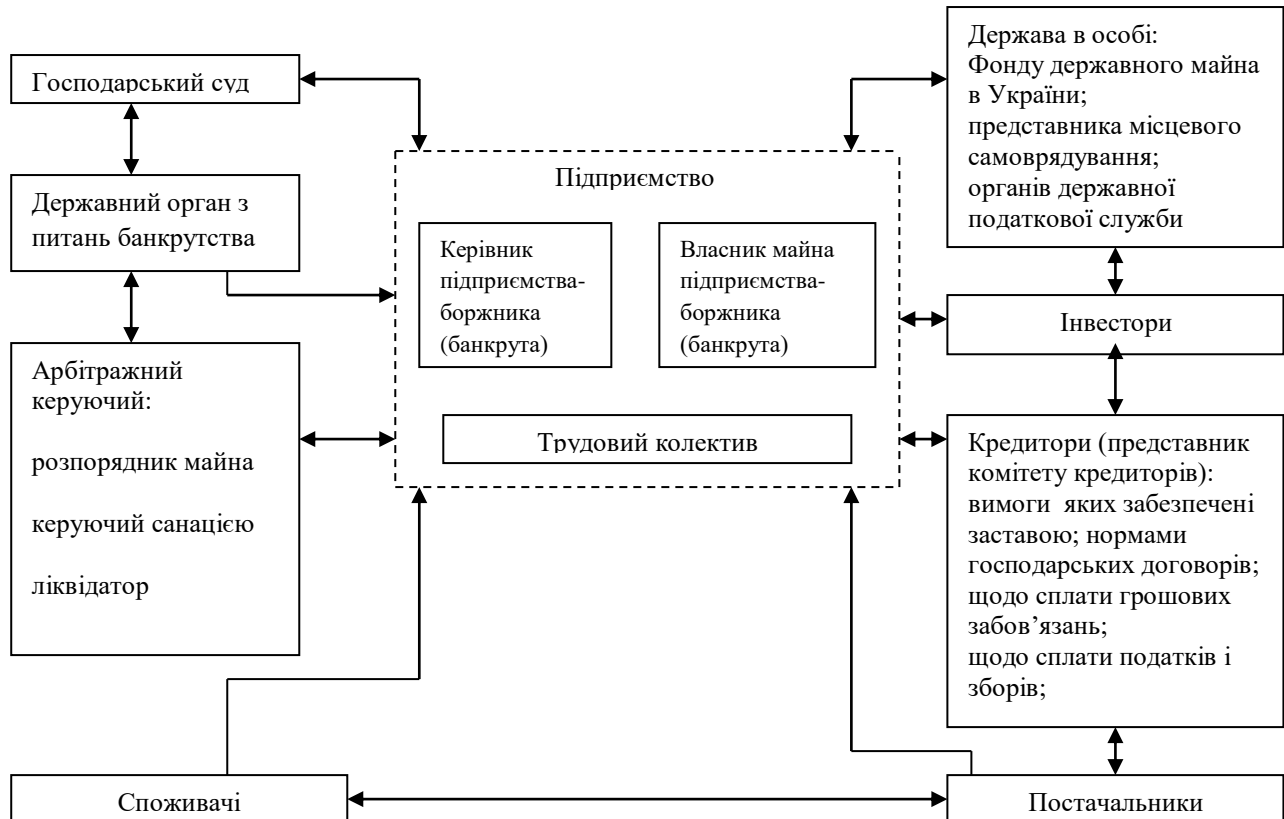

Рис. 1. Учасники справи про банкрутство

2. Стадії циклічного розвитку підприємства в умовах змішаної економіки.

Відповідь.

В умовах змішаної економіки цикл розвитку підприємства складає послідовну зміну стадій «зростання» - «нестабільність» - «виживання». Графічний цикл розвитку підприємства зображений на рис. 1.

Графічне зображення демонструє, що для підприємства виникає ситуація, коли під впливом зовнішніх прогнозів і внутрішніх слабкостей підприємство переходить від стадії успішного розвитку до погіршення свого функціонування.

Кожне навіть успішне функціонує підприємство протягом усього періоду існування проходить через перші дві, а іноді всі три фази, хоча тривалість кожної стадії та їхня глибина різні для кожної фірми.

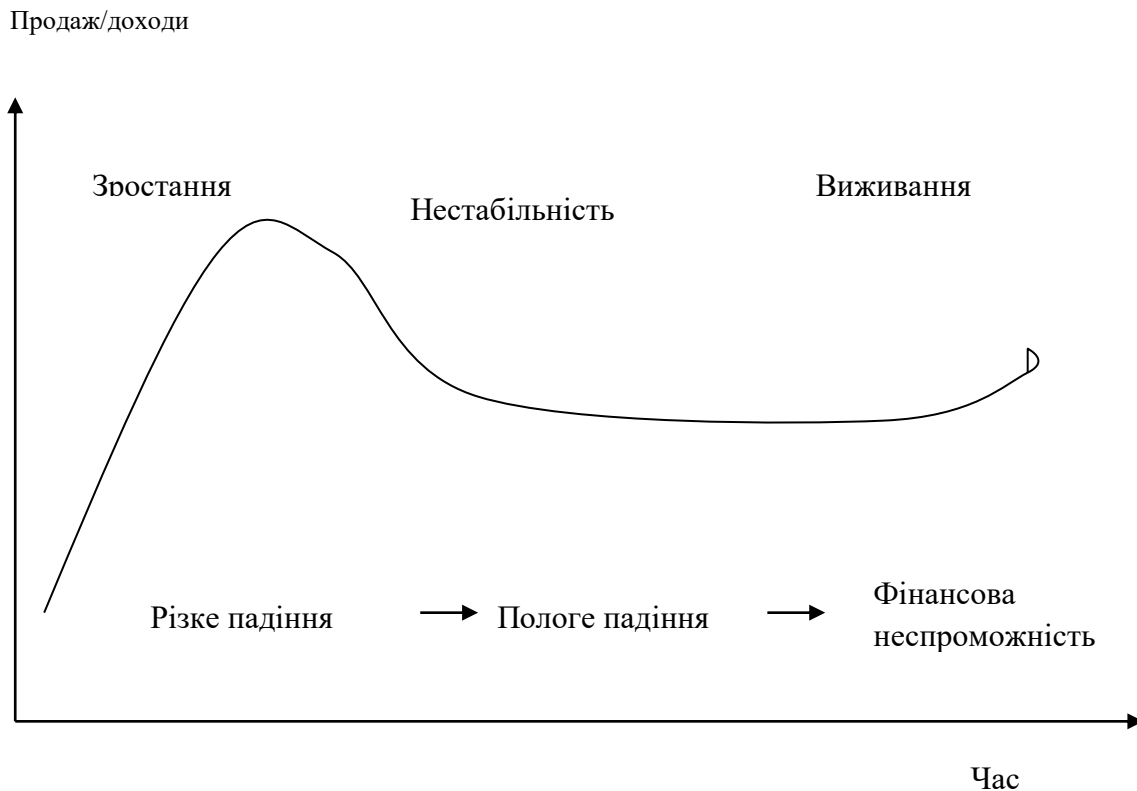

Рис. 1. Стадії циклічного розвитку підприємства в умовах змішаної економіки

Для нових фірм висока імовірність проходження всіх стадій циклу і припинення існування. Навіть великі фірми після тривалого і успішного зростання можуть виявитися на грані банкрутства. Слід зазначити, що для сильно диференційованої фірми кожне відділення, що робить свій продукт, може мати самостійну амплітуду коливань, що істотно відрізняється від загальної амплітуди коливань фірми.

Різні форми циклічного розвитку підприємства представлені на рис. 2.

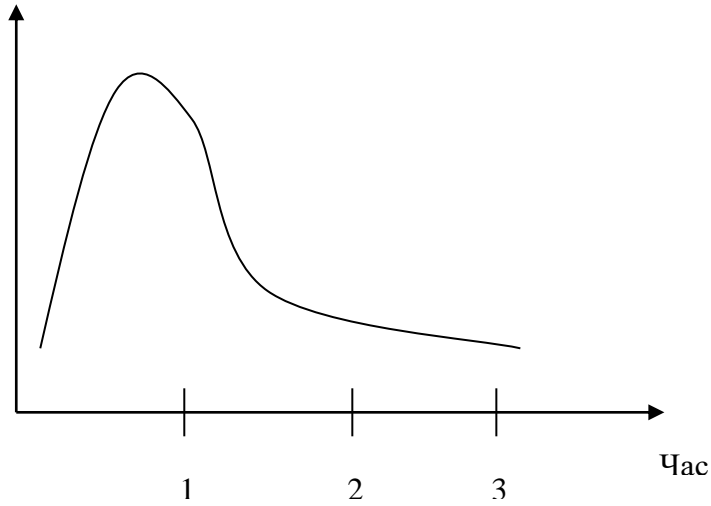
Випадок 1 відповідає швидкому зростанню і несподіваному падінню. Така форма циклу характерна для молодих, дуже агресивних фірм, що спеціалізуються на виробництві одного продукту.

Випадок 2 відповідає тривалому зростанню, що закінчується несподіваним і швидким падінням.

Випадок 3 відповідає варіанту, коли ефективно керована фірма може не дійти до спаду, тому що вчасно звернула увагу на появу негативних тенденцій, стабілізувала ситуацію, перебудувалася і почала стадію зростання.

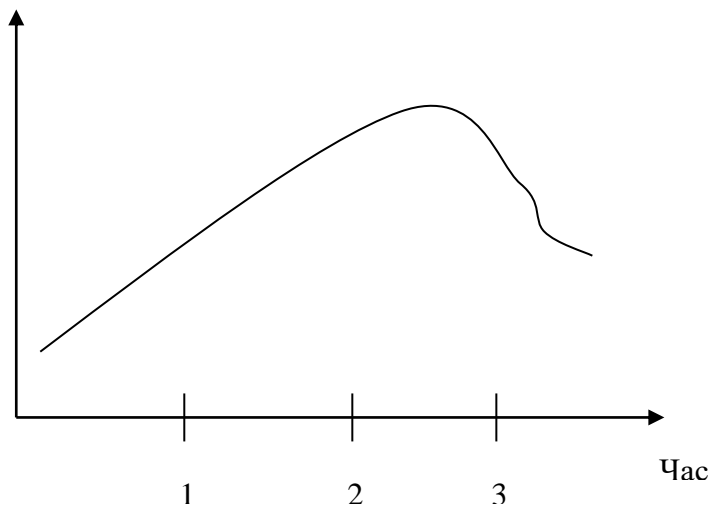
Випадок 1

Продаж/
доходи

Випадок 2

Продаж/
доходи

Випадок 3

Продаж/
доходи

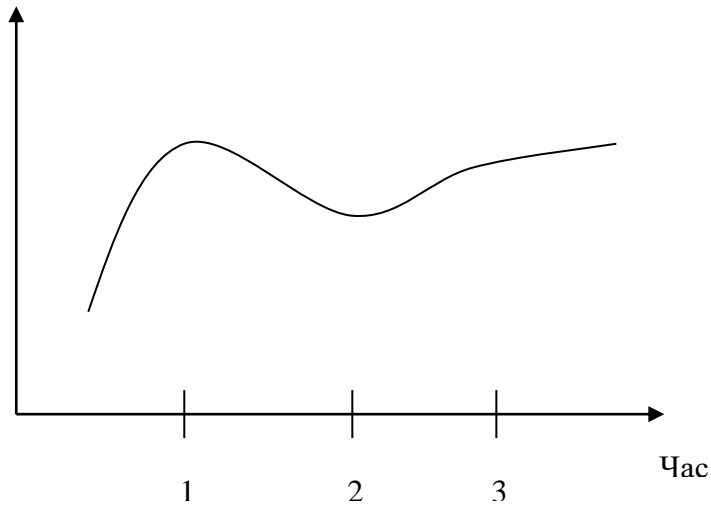

Рис. 2. Різні форми циклічного розвитку підприємства

Для підприємства перехід від стадії зростання до стадії нестабільності, і тим більше до стадії виживання визначається зовнішніми і внутрішніми причинами. Найважливішою зовнішньою причиною є цикли ділової активності економіки в цілому і галузеві цикли. Спад ділової активності в галузях, особливо таких як виробництво товарів тривалого користування, істотно ускладнює можливості виживання галузевих підприємств.

Внутрішні причини, що впливають на циклічність розвитку підприємства, різноманітні та індивідуальні.

Тест:

1. Роль менеджера в подоланні організаційної кризи на підприємстві полягає у:

- а) вмінні реалізувати субординаційні відносини, повноваження і відповідальність в організації;
- б) вмінні забезпечити раціональне використання ресурсів і максимізацію прибутку;
- в) у використанні функцій дослідника – прогнозіста, пов'язаних з передачею, обробкою збиранням і розповсюдженням інформації ;
- г) вмінні організувати процес обліку щодо встановленої цілі – подолання організаційної кризи на підприємстві.

Завдання:

1. Ліквідаційна вартість підприємства, справа про банкрутство якого розглядається у господарському суду, оцінена у 530 млн.гр.од. У випадку реорганізації підприємства прогнозується отримання 50 млн.гр.од. чистих грошових потоків щорічно. Середньозважена вартість капіталу підприємства складає 10 % його економічної вартості.

Господарський суд має намір ухвалити рішення про ліквідацію підприємства. Чи буде таке рішення суду доцільним з фінансової точки зору?

Рішення.

Економічна вартість підприємства

$$\frac{50}{0,1} = 500 \text{ млн.гр.од.} < 530 \text{ млн.гр.од.}, \text{ тому рішення господарського суду про}$$

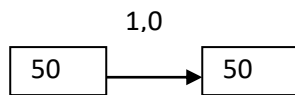
ліквідацію підприємства є доцільним.

2. Менеджер має вирішити, чи доцільно збільшувати обсяг виробництва відповідно до заходів санації підприємства з 50 шт. до 100 шт. При обсязі 50 шт. витрати складають 200 гр.од./шт., при обсязі 100 шт. вони зменшаться до 180 гр.од. Продаж передбачається за ціною 300 гр.од. Нереалізована продукція здається як вторинна сировина за 50 % первісної ціни.

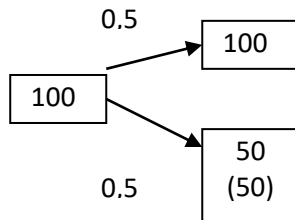
Визначити вартість повної інформації як різницю між очікуваним прибутком в умовах повної визначеності та очікуваним прибутком, коли інформація неповна (ситуація в умовах невизначеності).

Рішення.

Ситуація в умовах невизначеності

$$\Pi_{50} = (300 - 200) \times 50 = 5000 \text{ гр.од.}$$

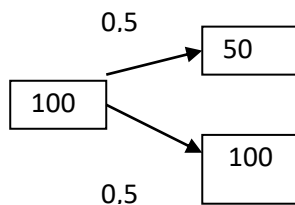

$$\Pi_{100} = (300 - 180) \times 100 = 12000 \text{ гр.од.}$$

$$\Pi_{50(50)} = (300 - 180) \times 50 + (150 - 180) \times 50 = 4500 \text{ гр.од.}$$

$$\Pi_{очік} = \sum \Pi_i P_i = 12000 \times 0,5 + 4500 \times 0,5 = 8250 \text{ гр.од.}$$

Ситуація в умовах визначеності

$$\Pi_{очік} = \sum \Pi_i \times P_i = 12000 \times 0,5 + 5000 \times 0,5 = 8500 \text{ гр.од.}$$

Щоб отримати точний прогноз збуту слід заплатити не більш $8500 - 8250 = 250$ гр.од.

Максимальна вартість інформації 250 гр.од.

ЗМІСТ

1. Вступ.....	5
2. Навчальна програма дисципліни. Література.....	9
3. Модульне планування.....	16
4. Плани практичних (семінарських) занять	24
4.1. Програмні питання за темами модуля.....	24
4.2. Практичні задачі і ситуації.....	26
5. Організація самостійної роботи	50
5.1. Види самостійної роботи	50
5.2. Додаткові завдання для творчої науково-дослідної роботи студентів	56
5.3. Питання для самоконтролю	59
5.4. Карта самостійної роботи студента з навчальної дисципліни "Антикризовий менеджмент"	61
6. Організація поточного, модульного, підсумкового контролю знань.....	63
6.1. Система оцінювання знань студентів з дисципліни "Антикризовий менеджмент"	63
6.2. Зразок типових завдань з поточного контролю	66
6.2.1. Тестові завдання	66
6.2.2. Практичні завдання	66
6.3. Зразок завдання з модульного контролю	74
6.4. Перелік питань, що виносяться на іспит з дисципліни "Антикризовий менеджмент"	76
6.5. Приклад екзаменаційного білету.....	78

Рекомендована :

1. Закон України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» від 30 червня 1999 р. № 784 / / Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 42-43. – Ст. 378.
2. Методичні рекомендації щодо виявлення ознак неплатоспроможності підприємств і ознак дій з прихованого банкрутства, фіктивного банкрутства чи доведення до банкрутства. Наказ № 14 Міністерства економіки України від 19.01.2006 р. зі змінами та доповненнями.
3. Методика аналізу фінансового стану підприємств, організацій. – Міністерство економіки України, 2006.
4. Методичні вказівки щодо проведення реструктуризації державних підприємств: Наказ Міністерства економіки від 23.01.1998 р. № 9 / / Офіційний вісник України. – 1998. – № 12. – Ст. 475.
5. Фінанси підприємств: Підручник / За ред. проф. А.М. Поддєрьогіна. – К.: КНЕУ, 2004. – 368 с.
6. Ситник Л.С. Організаційно-економічний механізм антикризового управління підприємством. – Донецьк: ІЕП НАН України. – 2000. – 504 с.
7. Терещенко О.О. Фінансова санація та банкрутство підприємств: Навч. посібник. – К.: КНЕУ. – 2000. – 412 с.